

ОСИГУРАНИКА

ГЛАС

ГОДИНА XLII • БРОЈ 22 • БЕОГРАД, 30. НОВЕМБАР 2010. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО • БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Србија и глобални
економски токови
**ИТ – НАША
РАЗВОЈНА ШАНСА**

Лекари РФ ПИО радно
обележили Свете враче
**ПРОЦЕНА БОЛЕСТИ
ДЕМЕНЦИЈЕ**

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0700/017-017
ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА
011/30-60-680
0 – 24h

Atomska Banja
GLOBALNA TERAPIJA
1960

- **10 %** popusta u zimskom periodu,
- Mogućnost plaćanja na **5 rata**
- Besplatan prevoz
- Na 10 pansiona, **11-ti gratis**

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Ика Митровић,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Д.О.О. Комазец, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Реч уредника

Има теоретичара који заступају тезу да је солидарност у историји људских друштава увек била оскудан ресурс, али је већина ипак у веровању да се разлози за све већу равнодушност грађана према туђој невољи ипак налазе у данашњем отуђеном времену, у коме свако гледа своја посла. Да ли је, стога, солидарност као цивилизацијска вредност заиста прва жртва новог социјалног модела у коме се невоља и сиромаштво доживљавају превасходно као индивидуални проблем, израз појединачних (не)способности, а саосећање и емпатија као непотребан баласт за оне који желе да напредују на друштвеној и пословној лествици?

На први поглед се чини да ни српско друштво није имуно на ове појаве, и да је мало заинтересовано за све што је изван личних материјалних интереса. Ми волимо да мислимо да боље саосећамо са туђом патњом и да показујемо више разумевања за туђе проблеме од просечног грађанина са Запада, али је стална несигурност и неутемељен систем вредности довео до тога да су и овде људи све мање спремни на одрицање ради општег добра.

Недавни земљотрес у Краљево показао је, међутим, да грађанска одговорност и солидарност нису нестале са ових простора. Упркос општој беспарици и другим недаћама које их сналазе, грађани Србије су показали хуманост и велику вољу да помогну другима. Каже се да су људи најбољи кад помажу, те стотине волонтера и даље стиже у Краљево са свих страна, а у граду сви раде – и стари и млади, мушкарци, жене, деца, сви се труде да буду од користи. Невоља јесте велика али после дужег времена нација делује сложна и решена да помогне свима којима је помоћ потребна.

Неће се тим ангажовањем и тим парама уклонити и избрисати сви трагови катастрофе али је важно знати да нисмо сами и да главни проблем нашег друштва није неосетљивост него сиромаштво. Зато, да би се отклониле последице овог земљотреса неће бити довољна само добра воља и појединачна људска солидарност. Држава је та која мора да покаже да је озбиљна и у стању да брине о свима нама.

М. Јовановић

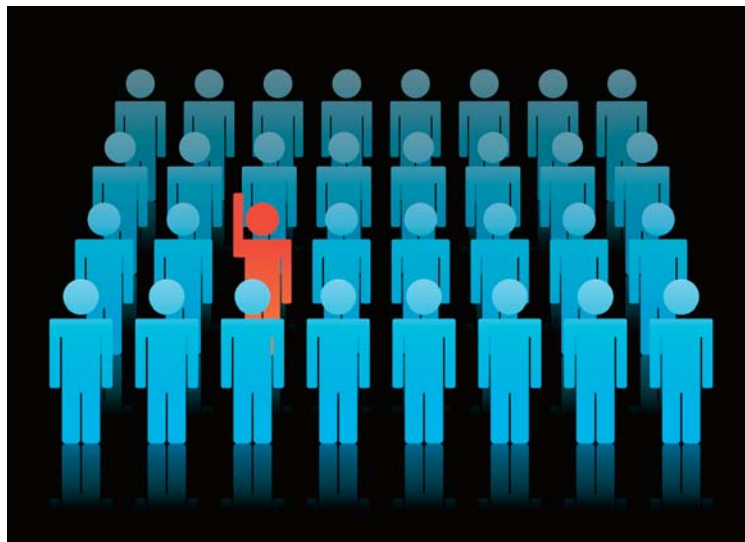
Дан за толеранцију

Реч толеранција значи однос у коме неко потпуно прихвата другу особу, њене другачије обичаје, уверења, мишљења, боју коже, верску опредељеност. Толеранција је помиљивост и трпељивост, врлина, хармонија у различитостима.

На Генералној конференцији Унеска у Паризу, 16. новембра 1995, установљен је Дан толеранције, а Србија је, подсећамо, априла прошле године усвојила и Закон о забрани дискриминације. Међународни дан толеранције обележен је у нашој земљи низом манифестација, скупова, округлих столова, перформанса...

Министарство за људска и мањинска права први пут је организовало заједнички састанак са председницима новоизабраних националних савета националних мањина у Србији. Одржани су и округли столови на теме „Да ли смо... толерантни“ и „Укључивање Рома у функционално образовање и запошљавање“, као и шетња до Трга Републике, где је приказан филм Центра за афирмацију Рома посвећен толеранцији. Приређен је и перформанс Театра „Мимар“ и групе „Ка“. У спортско-рекреативном центру „Александар – ски стаза“ на Кошутњаку организована је радионица под називом „Дан толеранције“. Том приликом су деца ометена у развоју и корисници дневног Центра за децу и омладину ометену у развоју даривали гостима по један свој цртеж.

Према Декларацији УН, установљеној 1995. године, толеранција је прихватање чињенице да „људска бића, природно различита по изгледу, положају, говору, понашању и вредностима, имају право на живот и да буду то што јесу“.

Ј. Оцић

СРБИЈА И ГЛОБАЛНИ ЕКОНОМСКИ ТОКОВИ

Информационе технологије права шанса

Многобројни су и свима добро познати разлози застојања привредног раста и просперитета Србије – економска нестабилност, дисбаланс извоза и увоза, слаба заинтересованост страних инвеститора... Зато је развој информационих технологија приоритет, пошто би приближавање европским земљама са те стране свакако допринело бржем опоравку наше привреде, закључак је конференције „Данас конференс центра“ на тему „Интеграција Србије у глобалне економске токове“.

– Веома важно за будући развој српске привреде је чланство у Светској трговинској организацији – истакла је на скупу Мери Ворлик, амбасадорка САД у нашој земљи. Она је нагласила да би чланство Србије у СТО пружило снажан сигнал међународној пословној заједници и обезбедило нашој земљи могућност учешћа у раду комитета у којима се размењују искуства и развијају иницијативе за системска унапређења.

Место на јединственом конкурентском тржишту Србија може да нађе и очува само уз помоћ информационих технологија, став је Јасне Матић, министарке за телекомуникације и информационо друштво:

– Док су друге земље и читав развијени свет деведесетих година доживљавали својеврстан технолошки бум, ми смо били у изолацији и доживели прави суноврат. Зато, из перспективе овог министарства, постоје три области у којима би ИТ биле од великог значаја: конкурентност привреде, унапређење администрације и унапређење људских ресурса. Покушавамо да на свим фронтовима направимо помак и већ је уведена електронска влада и портал електронске управе. Оно на чему ћемо сада

Место на јединственом конкурентском тржишту наша земља може да нађе и очува само уз помоћ савремених ИТ које су у свету развијане деведесетих, док смо ми били у изолацији

Амбасадорка САД у Србији Мери Ворлик

Директорка РФ ПИО Драгана Калиновић

Министарка за телекомуникације Јасна Матић

највише радити јесте конкурентност привреде, односно трудимо се да што више помогнемо малим и средњим предузећима (велика немају тај проблем) да уведу електронско управљање. На овај начин, унапређењем информационих технологија омогућава се већа транспарентност и стварају услови да се стане на пут корупцији која је и даље велики проблем у нашем друштву – сматра министарка Матић.

Да Србија није информатички неписмена, посведочила је Драгана Калиновић, директор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, и то на примеру ове државне институције:

– У 2010. години ми смо смањили администрацију тако што смо увели нове електронске сервисе и нов јединствен шалтер за пријаву и одјаву осигураника. Обезбеђен је електронски увид у матичне књиге, као и пријава и одјава запослених, па грађани могу одмах да контролишу послодавце, односно да проверавају да ли су им уплаћени доприноси, што је и најважније када су у питању одрађене године. Циљ нам је да у наредном периоду успоставимо веб комуникацију са свим државним институцијама са којима Фонд тесно сарађује – најавила је Драгана Калиновић.

Још један добар пример увођења и примене електронског пословања је Агенција за привредне регистре (АПР) која је само за последњих годину дана уштедела три милиона евра домаћој привреди захваљујући пре свега увођењу нових регистара и смањењу процедура. Првих година од увођења Агенција је била међу највећим реформаторима у земљи јер су процедуре које су трајале и по 72 дана (регистрација предузећа, на пример) скраћене на двадесет дана, истакао је на скупу Звонко Обрадовић, директор АПР-а.

Весна Анастасијевић

ЛЕКАРИ РФ ПИО РАДНО ОБЕЛЕЖИЛИ СВОЈИ СЛАВУ – СВЕТЕ ВРАЧЕ

Предавање о болестима деменције

Обележавајући своју славу, Светог Козму и Дамјана, лекари Фонда ПИО из Новог Сада, Ниша, Крагујевца и Београда окупили су се у Дирекцији Фонда на предавању „Деменција и туђа нега и помоћ (ТНП)“, које је одржао неуропсихијатар Чедо Миљевић из Института за ментално здравље у Београду. Уочена је потреба да се колегама пруже додатне информације из области неуропсихијатрије и болести деменције јер је, да би се убрзао поступак вештачења по захтевима за ТНП, уведена пракса да лекари Фонда на терену врше прегледе свих пацијената, без обзира на област специјализације.

Деменција је болест која може довести до потпуне немогућности да особа задовољава своје основне животне потребе па, самим тим, и до потребе за туђом негом, али је тешко утврдити њен

степен и тежину, посебно код пацијената који немају лекарску документацију о ранијем лечењу. Због свега овога, лекари су добили и информације о најефикаснијим начинима тестирања пацијената са оваквом дијагнозом, која се могу спровести и на терену, попут „Мини ментал скале“, којом се прецизно може утврдити степен деменције, а самим тим и тачан скор на скали од 30 по-

на који указује на потребу за туђом негом.

Након предавања одржан је радни састанак на коме је договорено да се, како би се убрзао поступак вештачења и скратило чекање на решење,

пацијентима са овим обољењима затражи додатна документација, са детаљним извештајем неуропсихијатра и неуропсихолога. Размењена су искуства о вештачењу неуропсихијатријских обољења, а лекари су добили упутства за даљи рад и адекватну обраду медицинске документације.

Прослава лекарске славе настављена је славским ручком, а домаћини су били доктор Борислав Урошевић, најстарији по годинама и искуству, и докторка Александра Бајић Милосављевић, која је окупљеним колегама представила живот и рад првих хришћанских лекара, Козме и Дамјана.

Александра Станков-Мијатовић

Свети бесребреници

Како је записао владика Николај Велимировић, „свети Козма и Дамјан, браћа по телу, родом из Азије, сијали су добрим делима, па добише од Бога дар исцељења и дароваше здравље душама и телима лечећи сваку слабост и сваку немоћ“. Према предању, ови светитељи су помагали и лечили не тражећи заузврат ништа „ради добитка и богаћења“, па су у народу познати као свети бесребреници. Лекарски позив један је од најлепших, али и најтежих, јер се стара о здрављу и животу људи. Зато је у данашње време кризе и брзог темпа живота можда најважније да се не заборави људска топлина према онима који траже помоћ, каква је красила свете врачe Козму и Дамјана.

Продужен рок за пријаву

Корисници сразмерних пензија који имају право на једнократну помоћ од 5.000 динара (уколико њихова страна и домаћа пензија заједно не премашују суму од 29.999 динара) могу да очекују исплату од средине

децембра. Сваком пензионеру који документује да му је збир домаће и иностране пензије нижи од прописаног лимита, биће накнадно исплаћена помоћ, на начин на који примају пензију – преко текућег рачуна или преко

упутница на кућну адресу. Пријаве се уз потребну документацију подносе филијали, служби или испостави Фонда у месту пребивалишта, а рок за подношење пријава продужен је до 10. децембра.

До сада се Фонду пријавило 26.105 пензионера – корисника сразмерних пензија, а од тог броја њих 383 нема право на исплату помоћи јер им пензије у збиру прелазе лимит.

Ј. О.

Прерачун словеначких пензија при крају

Као и у осталим организационим јединицама Републичког фонда ПИО, у Филијали Бачка Паланка од 1. октобра примају се пријаве и одјаве осигураника на обавезно социјално осигурање преко јединственог шалтера. Према речима Милице Рацков, директорке Филијале Бачка

са њима „у ходу“ решавамо мање проблеме који се појављују током преноса података. Пошто су обрасци нових пријава изузетно једноставни за попуњавање, нисмо имали проблема ни приликом едуковања послодаваца који су се интересовали за тај део нашег заједничког

Када је у питању примена Споразума о социјалном осигурању са Републиком Словенијом, који је ступио на снагу 1. новембра, запослени у Филијали Бачка Паланка имају обавезу да ураде прерачун пензија по службеној дужности за око 50 корисника пензија који имају радни стаж остварен у Словенији а пребивалиште на подручју које покрива ова филијала.

– Досад смо урадили више од педесет одсто поступака за прерачун ових пензија како би свака држава исплаћивала свој део припадљности пензионерима, и очекујем да ћемо до краја новембра окончати све поступке. Ако нам колеге из Републике Словеније довољно брзо доставе податке који су нам потребни, мислим да ћемо од 1. јануара, евентуално од 1. фебруара наредне године кренути са исплатом ових пензија по новим решењима – каже директорка Рацков и додаје:

Милица Рацков

– Иако поменути корисници немају обавезу да подносе захтев за прерачун својих словеначких пензија, није на одмет да провере у Филијали да ли је и за њих покренут поступак прерачуна по службеној дужности.

Мирослав Мектеровић

Исплата наших пензионера у Словенији

Према речима Снежане Вилотијевић, начелнице Одељења за исплату пензија у Дирекцији Покрајинског фонда у Новом Саду, Покрајински фонд ће на основу Споразума о социјалном осигурању, почев од пензије за новембар, вршити исплату за 50 пензионера који су остварили то право у АП Војводини а имају пребивалиште на територији Словеније.

Паланка, ова филијала је до 12. новембра у оквиру своје надлежности преузела 686 нових пријава.

– Сам пријем пријава функционише без проблема, а како смо у истој згради са филијалом РЗЗО кроз договор

посла. Наравно, то је процес који траје, и надам се да ће сви они бити благовремено обавештени о свему што их интересује у вези с новим пријавама – објаснила је новине у пословању Милица Рацков.

ОБУКА ЗА РАДНИКЕ ФОНДА ПИО У НОВОМ САДУ

Позитивне оцене запослених

У Новом Саду је, 12. новембра, у оквиру Пројекта ПАРИП за реформу пензијског система и пореске управе, обуку имала четрнаеста група запослених у РФ ПИО. Полазници су након једнодневног тренинга и едукације имали позитивно мишљење о циљевима обуке.

– Оваква врста едукације ми се свиђа јер нам је предавач пренео доста добрих порука, а и ми смо међусобно остварили квалитетну комуникацију – каже Раде Марковић, радник у Матичној евиденцији Службе из Оџака.

Ксенија Кобиларић, координатор МЕ из Филијале Сомбор, сматра да ће нова сазнања са предавања свакако користити запосленима у даљем раду.

У прилог овим оценама говори и податак да је одзив запослених на предавањима досад износио преко 90 процената.

М. М.

Нови Сад добио комуналну полицију

Новим Садам, као и Београдом, Ваљевом, Сремском Митровицом, Шапцем, Зрењанином, Пожаревцом и Сомбором од средине новембра почели су да патролирају комунални полицајци. Њихов задатак је да одржавају комунални ред, контролишу примену закона и прописа из надлежности поменутих градова, надзиру јавни градски и други саобраћај, штите животну средину, културна добра и објекте од јавног значаја.

Игор Павличић, градоначелник Новог Сада, уручио је свечано, 15. новембра у Градској кући, службене легитимације 41 припаднику новосадске комуналне полиције, уз позив да у почетку делују превентивно – указујући суграђанима шта је дозвољено, а шта не.

Сто година олимпизма у Србији

У здању Старог двора у Београду одржана је централна свечаност поводом сто година постојања Олимпијског комитета у Србији. Обележавању стогодишњице олимпизма у нашој земљи присуствовали су председник Републике, Борис Тадић, градоначелник, Драган Ђилас, председник Међународног олимпијског комитета, Жак Рог, председник Европских олимпијских комитета, Патрик Хики, председник Олимпијског комитета Србије, Владе Дивац, генерални секретар ОКС, Ђорђе Вишацки, и многе друге личности нашег јавног и културног живота. Међу присутнима је било и око 250 гостију из иностранства, челника МОК-а, ЕОК-а, представника европских националних олимпијских комитета и других чланова велике олимпијске породице.

Делегација Шумадије у Бриселу

Осмочлана делегација представника шумадијских општина и града Крагујевца, коју је предводио градоначелник Верољуб Стевановић, посетила је Брисел, где је недавно отворена крагујевачка канцеларија у Савету Европе.

Медаље за српске параолимпијце

Женска параолимпијска стонотениска репрезентација Србије, у саставу Борислава Перић-Ранковић, Нада Матић и Зорица Попадић, освојила је друго место и сребрну медаљу на првенству света за особе са инвалидитетом, које је, од 25. октобра до 3. новембра, одржано у граду Гванџу у Јужној Кореји. У појединачном такмичењу, међу учесницима из 46 земаља, бронзаним одличјима окитили су се Борисава Перић-Ранковић у женској и Златко Кеслер у мушкој конкуренцији.

Александар Кравић, члан Градског већа Новог Сада задужен за спорт, организовао је 15. новембра у Градској кући свечани пријем за репрезентативце из овог града: Борисаву Перић-Ранковић, Наду Матић и Златка Кеслера, и том приликом је нашим параолимпијцима обећао финансијску и сваку другу подршку града и у наредном такмичарском периоду.

Овај боравак, организован на позив Јужноморавске регије Чешке Републике, био је и прилика за прво представљање инвестиционих могућности шумадијског региона члановима Европског парламента и Европске комисије. Делегација Шумадије и града Крагујевца сусрела се са комесаром за проширење Европске уније, Штефаном Филеом, и Ларсом Ериком Форсбергом, замеником председника ЕК за проширење задуженим за Србију. У Комитету региона одржан је састанак са координатором за западни Балкан, Виктором Тилеом, и шефом кабинета председника Комитета региона, Ђанлуком Спињаџим.

Партнерство са Чешком Републиком отвара пут процесу приближавања Србије ЕУ, а о овој сарадњи је било речи и на семинару који је организован у Чешкој кући у Бриселу. Семинар је био усмерен на достигнућа оба региона, али и на изазове и разноврсност потенцијалних пројеката, укључујући и оне у области инфраструктуре, универзитетске сарадње, сектора аутомобилске индустрије, социјалне инклузије, запошљавања, пољопривреде и руралног туризма.

Исплата пензија

Исплата другог дела октобарске пензије корисницима из категорије запослених почела је 25. новембра.

Бившим пољопривредницима други део октобарских припадности исплаћује се од 20. новембра.

Самосталци ће целе новембарске пензије примити 3. децембра.

Зараде незнатно ниже

Просечна нето зарада у Србији у октобру 2010. године износила је 34.422 динара. У односу на просечну нето зараду исплаћену у септембру 2010. године номинално је нижа за 0,4 одсто, а реално за 1,6 одсто.

Просечна зарада без пореза и доприноса у Србији, исплаћена у октобру 2010. године, у односу на зараду исплаћену у октобру 2009. номинално је виша за 8,5 одсто, а реално је нижа за 0,1 проценат.

Обележена слава лекара

Лекарска слава, Свети Козма и Дамјан, у народу познатија као Врачеви, традиционално је обележена у крагујевачком Клиничком центру. У складу са православним обичајима, литургију и сечење славског колача обавио је епископ шумадиски Јован. Домаћин славе је био доктор Радивоје Николић, који је славски колач предао директорки Дома здравља Крагујевац, др Радмили Обрадовић.

Сечењем славског колача у Саборној цркви у Крагујевцу лекарску славу су обележили и запослени у крагујевачком Заводу за хитну медицинску помоћ.

Најбољи послодавци по мишљењу запослених

Резултати другог по реду Инфостудовог истраживања о задовољству запослених показали су да је Апатинска пивара Апатин д.о.о. „Најбољи послодавац 2010. године“ у категорији великих предузећа која су учествовала у истраживању. Осим титуле свеукупно најбољег послодавца у Србији по мишљењу запослених, ова компанија је проглашена и послодавцем са најбољим развојним могућностима, најбољим међуљудским односима и најбољим радним условима. Друго место међу великим предузећима освојио је Геронтолошки центар Суботица, постајући тако прва државна институција која је освојила ову престижну награду. Треће место за најбољег послодавца у овој години поделиле су компаније Сосијете женерал банка Србија и Вип мобиле д.о.о.

Најбољи послодавац у категорији малих и средњих предузећа је фирма HintTech чији запослени сматрају да њихов послодавац има и најбоље радне услове. Друго место у овој категорији и титулу послодавца са најбољим развојним могућностима други пут заредом освојио је Мајкрософт софтвер д.о.о. Да и даље води бригу о запосленима, потврдило је и предузеће Hahn + Kolb д.о.о. које је, такође по други пут, освојило треће место међу малим и средњим предузећима, као и награду за најбоље међуљудске односе.

Специјално признање посебном делу пројекта „Најбољи послодавац за особе са инвалидитетом“ добила је компанија Метро кеш енд кери д.о.о.

Аграру 70 милиона евра кредита

До сада је око 10.700 пољопривредних произвођача преузело краткорочне и дугорочне кредите које субвенционисе Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде у укупном износу од 68,2 милиона евра.

У оквиру кредитне подршке пољопривреди, коју спроводи Министарство пољопривреде у сарадњи са банкама, до сада је осам банака одобрило 35.889.866,01 евра дугорочних кредита, који се најчешће подижу ради куповине комбајна, трактора, механизације, али и за изградњу складишних просторија и других објеката.

Истовремено је једанаест банака исплатило 3.344.752.492,92 динара (око 32 милиона евра) краткорочних кредита који се најчешће користе за набавку ђубрива, семена, за плаћање радова на њивама и слично. Претходне недеље одобрено је још око 400 кредита за пољопривредне произвођаче, у укупној вредности од око 2,4 милиона евра.

Пензионери за Краљево

И организације пензионера укључиле су се у акцију помоћи подручју Краљева које је погођено земљотресом. Савез пензионера Србије је за санацију последица земљотреса уплатио 300.000 динара, удружења пензионера Обреновца и СМУП-а по 100.000, а Градска организација пензионера Београда обезбедила је 50.000 динара.

ВОЈВОДИНА СУБВЕНЦИОНИШЕ ЗАПОШЉАВАЊЕ

У Беочину 183 нова радна места

Председник Владе Војводине, Бојан Пајтић, потписао је, 16. новембра, у Беочину уговоре о субвенцијама са Бранком Јелићем, директором „Подунавља“, и Вељком Јелићем, директором фирме „Браћа Јелић“. На тај начин покрајинска администрација се обавезала да помогне отварање 183 нова радна места у овим беочинским фирмама.

– Данас смо у оквиру програма покрајинске Владе за ново запошљавање и самозапошљавање у Војводини обезбедили посао за 183 грађанина општине Беочин чиме смо у једном дану смањили незапосленост у овој општини за 12 одсто – изјавио је Пајтић.

Према речима Бранка и Вељка Јелића, нови радници биће распоређени у пекари, малопродаји, велепродаји, транспорту, пакерају, производњи папирне галантерије и најлона, као и у осталим видовима производње.

С друге стране, Мирослав Васин, покрајински секретар за рад, запошљавање и равноправност полова, који је, уз

Богдана Цвејића, председника општине Беочин, присуствовао потписивању поменутих уговора, рекао је да је захвалан послодавцима који су спремни да отворе погоне и уложе новац у нове машине, пошто тада и његов Секретаријат може да им помогне код запошљавања нових радника. Васин је додао да ће се поменути програм запошљавања у Војводини наставити и наредне године.

М. Мектеровић

У ПЕТНАЕСТ ВОЈВОЂАНСКИХ ОПШТИНА

Заштита пољопривредног земљишта

Након окончања конкурса који је расписан у октобру, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство потписао је, 17. новембра, са представницима петнаест војвођанских општина уговоре за подизање пољозаштитних појасева у укупној вредности од 34 милиона динара. Конкретно, према условима конкурса, покрајинска администрација учествује са 65 одсто, а локалне самоуправе обезбеђују преосталих 35 одсто средстава потребних за реализацију поменутог пројекта.

Средства из покрајинске касе за ову намену користиће општине: Житиште, Ковин, Врбас, Бечеј, Србобран, Нови Бечеј, Сента, Мали Иђош, Планиште, Инђија, Нова Црња, Кула, Стара Пазова, Бела Црква и Град Панчево. **М. М.**

ПОКРАЈИНСКА ВЛАДА ПОМАЖЕ НАРОДНИМ КУХИЊАМА

Поред хране, и средства за хигијену

На седници од 3. новембра Влада Војводине је донела одлуку да настави програм помоћи народним кухињама у Војводини. Стога је обавезала покрајинску Дирекцију за робне резерве да без накнаде испоручи народним кухињама прехранбене артикле и средства за хигијену из робних резерви, као и другу робу по основу програма суфинансирања погона нових технологија, у укупној вредности од 25 милиона динара.

Ти производи ће најпре бити достављени општинским организацијама Црвеног крста ради планирања рада народних кухиња у зимском периоду, а врста и количина ове помоћи нашим најсиромашнијим грађанима зависиће од њиховог броја у појединим локалним самоуправама. **М. М.**

До посла преко сајмова

Од почетка године организовано је 75 сајмова запошљавања на којима је учествовало 37.355 особа у потрази за послом или променом радног места, 1.900 послодаваца је нудило посао, а на овај начин до запослења је дошло више од 5.000 људи. Циљ ових сајмова није само да се олакша проналажење посла и омогући директан контакт са послодавцима, него и да предузећа промовишу своје профиле и пронађу најбоље могуће кадрове за слободне радне позиције.

Према подацима Националне службе за запошљавање, која организује сајмове запошљавања, у октобру 2010. у Србији су евидентирани 717.503 незапослене особе. У односу на исти месец претходне године овај број је смањен за 3.540 лица. На основу броја незапослених који су регистровани у НСЗ у септембру ове године, може се рећи да је дошло до смањења незапослености за 0,49 одсто. Највећи број оних који су без посла су млади између 25. и 29. године живота, њих око 95.000. Незапосленост је, дакле, највећи проблем пре свега управо радно најспособнијег становништва. Близу 60 одсто испитаника у недавно спроведеној анкети „Град по мери младих“ изјаснило се да би промена образовног система донела и промене у друштву и положају омладине, а приликом израде Стратегије за младе, први и највећи проблем који је овај део популације препознао јесте управо незапосленост.

Посматрано, пак, према регионима, највеће учешће у укупној незапослености, са чак 32,53 одсто, имају Шумадија и западна Србија. У Лесковцу је крајем октобра на сајму запошљавања понуђено 200 радних места, а исти број понуда за посао било је и почетком овог месеца на сајму у Нишу. У Пироту је 9. новембра одржан сајам на коме су послодавци представили 139 слободних позиција. У јесењој сезони овакве сајам-

ске манифестације организоване су и у Новом Саду и Лозници.

Пет хиљада младих високообразованих кандидата потражило је крајем октобра посао на сајму запошљавања у Београду. У главном граду је највећи број оних који на посао чекају две године. Најтраженији послови у Београду су у сектору информacionих технологија, а бржем запошљавању могу да се надају и економисти. У

области туризма и здравства такође има слободних радних места. За област пољопривреде, социологије или биологије у престоници постоје готово да нема.

На евиденцији Крагујевачке филијале НСЗ тренутно је 22.652 незапослених. Ипак, охрабрује податак да је реч о најмањем броју незапослених у последње три године. Педагози, психолози, машински и грађевински инжењери у овом граду на посао чекају само неколико месеци, а знатно дуже еколози, математичари, физичари и хемичари. Забележено је да средњошколци некад и до пет година покушавају да се запосле.

Просечна дужина чекања на посао у Нишу је три и по године. Од високообразованих Нишлија на посао чека највише лекара јер је на евиденцији чак њих 370. Тражени су, међутим, професори математике и физике, фармацеути, професори страних језика. У Новом Саду су најтраженији армирачи, монтери инсталација, гинеколози и офталмолози, а најтеже до посла долазе свршени гимназијалци.

Јелена Оцић

АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА У НОВОМ САДУ

Посао за 14 приправника са факултетом

Град Нови Сад ће у наредном периоду финансирати стручно оспособљавање и запошљавање 14 приправника са високом стручном спремом. Средства за реализацију ове активне политике запошљавања на својој територији град је обезбе-

дио уз помоћ Министарства економије и регионалног развоја као вид финансирања мера и програма из Акционог плана запошљавања Новог Сада.

Јавни позив за послодавце објављен у листу „Послови“ и на сајту гра-

да Новог Сада трајао је до 15. новембра, након чега је уследио одабир кандидата. Факултетлије приправници биће запошљавани на годину дана, а током њиховог стручног оспособљавања послодавци ће остварити право на 28.952 динара

месечно, у бруто износу, за једног приправника. Поменути износ представљаће и месечну зараду ових младих високообразованих а незапослених људи, са припадајућим порезима и доприносима.

М. Мектеровић

ДОБРО ЈЕ ЗНАТИ

Новчана накнада за негу и помоћ

Помоћ особама са инвалидитетом и њихова заштита је задатак државе и питање које спада у оквиру друштвено развојне и економске, али пре свега социјалне политике. Право на новчану накнаду за негу и помоћ могу да остваре

документација и попуњен образац. Реч је, дакле, о праву које није везано за материјалну ситуацију, него је искључиво здравствена категорија и не зависи од висине пензије и других примања. Ову врсту надокнаде могу да остваре пен-

све категорије пензионера, али и осигураници који због тешког здравственог стања или инвалидитета не могу да брину о себи. Дакле, право на ову новчану накнаду имају корисници пензија и осигураници којима је, због природе болести или повреде, неопходна помоћ других у обављању основних животних потреба.

Фонду ПИО је у првих девет месеци ове године поднето 26.500 захтева за негу и помоћ, а одобрено је око 50 одсто. Све захтеве детаљно сагледава надлежна инвалидска комисија. Уколико према медицинској документацији и прегледу постоји основ за ову врсту новчане помоћи, кориснику се исплаћује месечна надокнада у вредности око 13.500 динара. Да би се остварило ово право, потребно је да се поднесе одговарајућа

зционери с најнижим, али и с највишим примањима.

Подносилац захтева за накнаду има право да поднесе нову медицинску документацију уколико је, док чека на вештачење, дошло до погоршања његовог здравственог стања. У случајевима када комисија процени да здравствено стање може да се побољша, она заказује контролни преглед. Корисник накнаде има обавезу да дође на контролу, а уколико се не појави, исплата се обуставља.

Право на ову надокнаду имају сви пензионери, било да су корисници породичних, инвалидских или старосних пензија. Иностранци пензионери немају право на помоћ и негу, изузев оних којима се исплаћује и део домаће пензије. Према предлогу новог Закона о ПИО, нов-

Процена радне способности особа са инвалидитетом

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање и Национална служба за запошљавање 12. јула ове године почели су вештачења за процену радне способности у складу са Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. До сада је обављено чак 3.200 вештачења а другостепени поступак ће почети у децембру. Вештачење се спроводи према захтеву за процену радне способности ради остваривања права из Закона о запошљавању особа са инвалидитетом, а не ради остваривања права из ПИО, што значи да се на основу ових налаза не може остварити ниједно од права из пензијског и инвалидског осигурања. Налаз, мишљење и оцена комисије органа вештачења су основ за решење о процени радне способности, запослења и одржања запослења које доноси НСЗ.

чана накнада за негу и помоћ требало би да буде једно од права из пензијског и инвалидског осигурања. Према важећим прописима, када је реч о правима из пензијског и инвалидског осигурања, у члану 18 наведено је да та права јесу за случај старости – право на старосну пензију; за случај инвалидности – право на инвалидску пензију; за случај смрти – право на породичну пензију и право на накнаду погребних трошкова; за случај телесног оштећења проузрокованог повредом на раду или професионалном болешћу – право на новчану накнаду за телесно оштећење. Према изменама Закона о ПИО, предвиђено је да се члан 18 допуни и правом на новчану накнаду за помоћ и негу у случају потребе за помоћи и негом другог лица. Но, услови за остваривање овог права требало би да остану исти, што значи да ће и убудуће ово право остваривати непокретне и следе особе, оболели од деменције, особе које без туђе помоћи не могу да се хране, одевају и крећу, односно болесници који су барем три пута недељно на дијализи и имају компликације.

Захтеви се подносе филијалама Фонда ПИО према месту становања и не морају се доставити лично. Уз пријаву треба поднети и сву медицинску документацију, фотокопију личне карте, а ако је подносилац смештен у неку од установа социјалне заштите за старе – и адресу те установе.

Јелена Оцић

КАКО ДО ПЕНЗИЈЕ

Најбољи је стручан савет

Упркос тврдњама психолога да је чин одласка у пензију својеврстан стрес, многи се из петних жила труде да тај тренутак што пре доживе. Када је већ извесно да ће услови пензионисања новим прописима бити отежани, већина више и не помишља да разним калкулацијама и пролонгирањем раскида радног односа кваре шансу за умировљење и осећај сигурности који је многим важнији од носталгије за радом и активним друштвеним животом. Друга је ствар што је парадоксално да у ери компјутера, интернета и технолошких чуда, када су стваралаштво и енергија на високој цени, људи једва чекају да оду у пензију.

Како се ближи крај године, тако расте и нестрпљење. Странке се свакодневно распитују када ће ступити на снагу нови Закон о ПИО, да ли да раскину радни однос 30. или 31. децембра, вреди ли уплаћивати доприносе по члану 15 и слично. Оне који већ имају оба услова (и стаж и године) занима само који ће обрачун пензије бити повољнији, по старим или по новим прописима, како би могли да одлуче да ли да наставе да раде или да поднесу захтев за пензију до краја године.

На сва та питања није могуће дати експлицитан одговор у моменту када нови закон није још ни донет. Ако неко испуњава услов за пензију, а жели да настави са радом, логично је да због чињенице да је плата повољнија од пензије пролонгира одлазак у пензију све до примене нових прописа, а о датуму ступања на снагу новог закона сви ће бити обавештени преко медија.

Осигураници који су укључени у обавезно осигурање преко члана 15 треба сами да процене исплативост ула-

Недоумице у вези са остваривањем права на пензионисање најбоље је разрешити уз помоћ стручног лица, и то на време, пре предаје докумената на шалтерима Фонда ПИО

гања, у складу са најављеним постепеним померањем старосне границе са 53 на 58, и стажа са 35 на 38 година (по четири месеца за сваку годину), и да се у случају дилеме за савет ипак обратe правној помоћи у Фонду ПИО. Ако осигураник добије решење о стицању својства по члану 15, а није сигуран да ли ће уплата доприноса бити излишна у случају да закон ступи на снагу у неповољном тренутку, могуће је одложити реализацију уплате доприноса уз одговарајућу камату која није висока, о чему је

свакако добро консултовати се у Фонду. Иначе, већини осигураника је углавном позната законска одредба да се укључивањем у обавезно осигурање преко члана 15 не може једном уплатом доприноса осигурати сав стаж који недостаје до пензије. Могуће је само редовном месечном уплатом доприноса ићи лагано ка циљу, а својство осигураника по том основу могуће је стећи најраније до 30 дана уназад, рачунајући од дана подношења захтева, под условом да лице није обавезно осигурано.

Стаж осигурања, дакле, не може се „откупити“. Може се једино обезбедити уплатом доприноса по прецизно одређеним правилима. То не значи да закон није оставио без шанси извесне категорије осигураника који под одређеним условима накнадном уплатом доприноса могу попунити вакуум у континуитету осигурања. То се односи пре свега на лица која имају пријаву на осигурање по основу бављења пољопривредном делатношћу, а која нису измирила дуговања утврђена на основу евиденције у Управи прихода, затим спортисте, фолклорне играче, певаче, уметнике итд.

Ретроактивно је могуће самостално регулисати стаж осигурања и онда када послодавац није измирио доприносе за време док је лице било у радном односу. Ако је у питању стаж који представља услов за старосну или инвалидску пензију, подносилац захтева може затражити од Фонда да му омогући самосталну уплату доприноса и по неколико година уназад, без обзира на то да ли предузеће у којем је био запослен постоји, или је под стечајем, или је престало да ради. Претходно, наравно, треба проверити да ли је обавеза измирења доприноса већ реализована кроз такозвано повезивање стажа (на терет државе) које је било предвиђено за друштвене фирме.

Уколико на листингу није регистрован образац М-4 за одређене периоде, то не мора да значи да доприноси нису уплаћивани, па је потребно проверити то преко свог послодавца, ако још постоји, или у Архиву града Београда, при чему такође може бити од користи прибављање преписа личног картона у филијали здравства у општини на чијој је територији била фирма.

С. Марсенић

ПРИМЕНА ЗАКОНА О ПРОФЕСИОНАЛНОЈ РЕХАБИЛИТАЦИЈИ У ВОЈВОДИНИ

Посао за хиљаду особа са инвалидитетом

Према речима Владимира Срдића, директора Покрајинске службе за запошљавање, у Војводини је од почетка примене Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом па до краја октобра запослено 978 инвалида. О позитивним ефектима примене овог закона говоре и

Владимир Срдић

подаци да је, рецимо, од почетка године до маја, када је Закон ступио на снагу, нови посао у овој регији добило свега 220 особа са инвалидитетом (ОСИ).

Највећи број људи са здравственим хендикепом запослен је у периоду мај-октобар, и то посредством филијала Националне службе за запошљавање Нови Сад – 325, Зрењанин – 196 и Кикинда – 172 особе са инвалидитетом.

Искуства са јавних трибина, поводом примене Закона, указују да су послодав-

ци задовољни њиховим радом. С друге стране, према статистичким показатељима, у Војводини је у протеклих неколико месеци највише запослено инвалидних особа са оштећеним слухом и благом менталном инсуфицијенцијом.

– У осам филијала НСЗ из Војводине евидентирано је 5.049 лица са инвалидитетом која траже посредовање Покрајинске службе НСЗ приликом запошљавања. Основни циљ наше службе је да помогне да се они равноправно укључе у свет рада у својој социјалној средини, као и да активно посредује у њиховом запошљавању. Спровођење активне политике запошљавања и доследна примена Закона доприноси побољшању уписаности ОСИ, као и унапређењу њиховог статуса на отвореном тржишту рада – истакао је Владимир Срдић.

Процена радне способности и могућности запослења или одржања запослења обавља се у просторијама НСЗ према пребивалишту подносиоца захтева. Ова процена обухвата медицинске, социјалне и друге критеријуме којима се утврђују могућности и способности особе за укључивање на тржиште рада и обављање конкретних послова самостално или уз службу подршке, употребу помагала, односно утврђује се могућност запошљавања под општим или посебним условима.

Вештачење се обавља пред комисијама чије је седиште у филијалама НСЗ широм Србије, а чине их: лекар вештак Републичког фонда ПИО, специјалиста медицине рада, социјални радник, психолог и стручни радник НСЗ. Комисија сачињава налаз, мишљење и оцену, и на

Др Милорад Орловић

основу тога НСЗ доноси коначно решење о процени радне способности и могућности запослења, односно одржања запослења на свом радном месту.

У Покрајини је поднето, од почетка примене Закона до краја октобра, 1.489 захтева за процену радне способности, а реализовано је 657 решења. Највише решења је до сада донето у филијалама Сремска Митровица – 160, Нови Сад – 108 и Сомбор – 103.

Др Милорад Орловић, начелник Одељења за медицинско вештачење у Дирекцији Покрајинског фонда ПИО, каже да је месечни прилив захтева особа са инвалидитетом за излазак пред комисије негде између 50 и 60 у већини филијала НСЗ у Војводини. Према његовим речима, комисије дневно обраде 8-10 захтева, што значи да имају ажурност у раду „месец за месец“.

– Странке нам углавном шаљу послодавци који су у обавези да испуне слово Закона: да на сваких педесет радника запосле по једно инвалидно лице. Наравно, неки људи са хендикепом долазе нам ради процене инвалидности и на властити захтев. Када комисија некога оцени „тројком“, то значи да је неспособан за рад и да је сто одсто инвалид. Таква лица упућујемо на центре за социјални рад да би тамо остварила право на материјално обезбеђење ако не испуњавају услове за остваривање права по Закону о ПИО – појаснио је рад комисија при НСЗ др Милорад Орловић.

Мирислав Мектеровић

Оцене комисије

- 0. степен** – ако не постоје тешкоће и препреке у раду, односно уколико су оне занемарљиве и не утичу на радну способност;
- 1. степен** – ако су тешкоће и препреке мале и утичу на радну способност у односу на занимање или послове које лице може да обавља а омогућавају запошљавање под општим условима;
- 2. степен** – ако су тешкоће и препреке умерене, односно знатне у односу на занимање или послове које лице може да обавља а омогућавају запошљавање под посебним условима;
- 3. степен** – ако су тешкоће и препреке потпуне или вишеструке, односно ако лице не може да се запосли или одржи запослење ни под општим ни под посебним условима, односно ако је радни учинак мањи од једне трећине радног учинка запосленог на уобичајеном радном месту, без обзира на занимање или послове.

ПРОМОЦИЈА ЧАСОПИСА „ГЕРОНТОЛОГИЈА“

Изазови старења у Србији

Поводом промоције два овогодишња издања часописа „Геронтологија“, 12. новембра је, у организацији Републичког завода за социјалну заштиту и Геронтолошког друштва Србије, одржан научно-стручни скуп на тему „Изазови старења у Србији“. У разговорима су учествовали стручњаци који се баве различитим аспектима старења и положајем и проблемима старијих код нас, с обзиром на чињеницу да је Србија међу првим земљама у свету по демографској старости становништва, и да се Београд истиче највећим процентуалним учешћем старијих у укупној популацији. Оваква демографска структура представља изазов за друштво које треба примерено и ефикасно да одговори на специфичне здравствене, социјалне и друге потребе популације која је у порасту. Када је реч о даљем старењу становништва, стручна пред-

виђања до средине 21. века су крајње неповољна.

Учесници скупа су нагласили да је први број овогодишњег часописа „Геронтологија“ објединио реферате са Регионалне конференције југоисточне Европе о питањима старења, која је одржана прошле године у октобру – Међународном месецу старих. На Осмом националном геронтолошком конгресу, маја ове године у Врњачкој Бањи, такође су тражени одговори на питања обнављања становништва, социјалне заштите, пензијског и инвалидског осигурања, улоге установа социјалне и здравствене заштите на локалном нивоу. Обухватајући све важне теме из ових области, у другом броју часописа објављени су реферати угледних стручњака и учесника Осмог геронтолошког конгреса.

Ово је прва година да је „Геронтологија“ објављена у две свеске, а тако ће, надају се чланови редакције, би-

ти и 2011. Реч је о часопису који је важан приручник научницима, истраживачима и сарадницима јер се у њему публикују нови приступи старењу и старости, са свеобухватним подацима о развоју геронтолошке мисли и праксе у Србији. Кратак преглед овогодишњих збивања када је реч о јачању права старих, показује да је 2010. била у

знаку значајних одговора на ту тему.

Са скупа посвећеног изазовима старења упућен је и апел да се пронађе модус по којем би установе социјалне заштите постале колективни члан Геронтолошког друштва Србије. Разматрана је, поред осталог, и могућност медијске популаризације проблема и феномена старења. **Јелена Оцић**

ИЗБОРНА СКУПШТИНА САВЕЗА ИНВАЛИДА РАДА СРБИЈЕ

Божидар Цекић остаје председник

Око 439.000 инвалида рада прима просечно за трећину нижу пензију него старосни пензионери

– Скупштина је прилика да се још једном преиспита положај инвалида рада у Србији и чују предлози чија би реализација могла да доведе до побољшања њиховог положаја – рекао је, поздрављајући скуп, др Јован Крқобабих, потпредседник Владе Србије и председник Савеза пензионера Србије.

Изборној Скупштини СИР Србије присуствовали су делегати из свих организација у земљи, као и представници

Савеза инвалида рада Војводине на челу са председником, Станом Свиларев.

На Скупштини су усвојени Извештај о раду за протекли период и Програм рада за сле-

деће четири године. Савез инвалида рада окупља 439.000 чланова организованих у више од хиљаду месних, 120 општинских, пет градских, девет окружних и једну покрајин-

ску организацију. С обзиром на то да су инвалиди рада у још неповољнијем положају од осталих пензионера јер су њихове пензије у просеку за трећину мање од старосних, основни задатак Савеза је да у наредном периоду настоји да обезбеди стриктнију примену Закона о запошљавању особа са инвалидитетом, односно да инсистира на томе да се и инвалиди рада подведу под слово овог закона, закључак је Скупштине СИР-а.

Организације инвалида рада дале су подршку досадашњем председнику, Божидару Цекићу, за место првог човека СИР-а Србије и у наредном четворогодишњем мандату.

В. Анастасијевић

КАД ТЕСКОБА ПРИТИСНЕ ПОПУТ ТАМНОГ ОБЛАКА

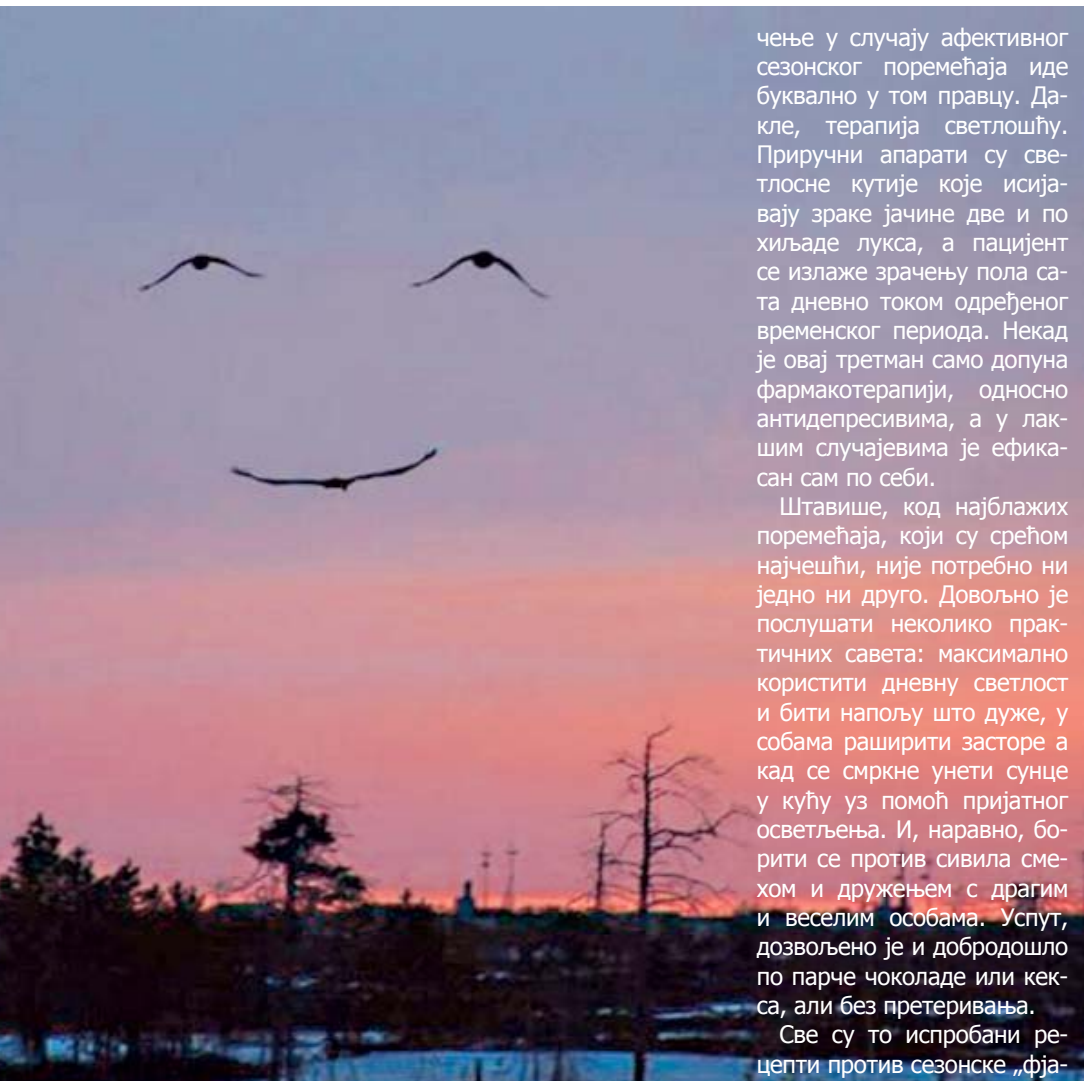
Ведрином против сивила

Поранили сте, а боље да нисте. Поглед кроз прозор буди у вама жељу да се што пре вратите у кревет. Сиво је и хладно, једва да се разданило, а неће проћи дуго и опет ће се смрачити. Децембар, месец најкраћег дана у години (у нашој половини света), носи неславну титулу најсуморнијег од свих месеци.

Мало је оних које временске прилике не дотичу и којима је свеједно да ли напољу лије као из кабла или је све блиставо и прозачно. Напротив, сви смо макар у најмањој мери осетљиви на такозвани атмосферски фактор, али код неких је та спрега толико директна и изражена да под утицајем депримирајуће намрштеног неба могу буквално да се разболе.

Модерна медицина поставила је и дијагнозу за ово специфично душевно стање, квалификујући га као сезонски афективни поремећај (САП), а у пратећу терминологију спада и зимска депресија или такозвани децембарски блуз.

Рачуна се да око пет до осам одсто људи из дела пла-

чење у случају афективног сезонског поремећаја иде буквално у том правцу. Дакле, терапија светлосћу. Приручни апарати су светлосне кутије које исијавају зраке јачине две и по хиљаде лукса, а пацијент се излаже зрачењу пола сата дневно током одређеног временског периода. Некад је овај третман само допуна фармакотерапији, односно антидепресивима, а у лакшим случајевима је ефикасан сам по себи.

Штавише, код најблажих поремећаја, који су срећом најчешћи, није потребно ни једно ни друго. Довољно је послушати неколико практичних савета: максимално користити дневну светлост и бити напољу што дуже, у собама раширити засторе а кад се смркне унети сунце у кућу уз помоћ пријатног осветљења. И, наравно, борити се против сивила смењом и дружењем с драгим и веселим особама. Успут, дозвољено је и добродошло по парче чоколаде или кекса, али без претеривања.

Све су то испробани рецепти против сезонске „фја-

нете северно од четрдесетог степена географске ширине (Београд је на 44) повремено или редовно, услед мањка природног светла, пати од психомотивних сметњи које им озбиљно ремете живот, а испољавају се на разне начине.

Као и у случају класичне депресије, која независно од календарског ритма погађа и старе и младе, потиштеност и безвољност су најпрепознатљивији (али не и једини) симптоми САП-а, при чему треба нагласити да се сам израз „депресија“ у свакодневном говору користи површно и упрошћено за стања која са правом болешћу немају везе.

Свођење депресије на обично нерасположење има доду-

ше своје објашњење у чињеници да та болест означава неспособност уживања у животу, међутим она истовремено угрожавајуће и реметилачки делује на цео организам.

И код сезонског афективног поремећаја долази до повлачења у себе, губитка интересовања за околна дешавања, недефинисане и безразложне стрепње, поремећаја апетита и сна. Али док ове последње две ставке, кад је у питању дијагностикована депресија, најчешће подразумевају несаницу и одбијање хране, па последично и губитак тежине, афективни поремећај има у том погледу супротна обележја, прекомерно спавање и прекомерно узимање хране,

поготово слаткиша што, пак, резултира гојазношћу.

Но, то није случајно. Како су експериментална и практична испитивања показала, у питању је биохемијски дисбаланс у хипоталамусу, делу мозга који контролише расположење, апетит, сан, температуру, сексуалну жељу и многе животне важне функције. У зимским месецима, посебно у децембру када је ноћ најдужа, у организму долази до промене у лучењу хормона а највећа жртва је серотонин, познат као хормон среће, јер је његов важан активатор управо сунчева светлост.

Пошто је утицај светлости на биоритам недвосмислено установљен и доказан, и ле-

ке“ док је са правом депресијом много теже изаћи на крај и без стручне помоћи готово немогуће. С друге стране, лечење антидепресивима је успешно, а први резултати су видљиви већ после неколико недеља. Заправо, највећи проблем представља касно препознавање болести. Депресивни људи јаве се на лечење, у просеку, тек после десет година озбиљних сметњи. Још је горе што и ти који потраже стручну помоћ представљају тек трећину оболелих. Остали настављају да сами носе време потиштености које с временом постаје све теже, најпре за њих, али и за њихове најближе.

Д. Драгић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Рад са прозорима

Једна од предности оперативног система Windows 7 је што у њему можемо урадити исту операцију на више начина. Познато је да рад са програмима не можемо замислити без познавања Windows-а, па ћемо научити и систем рада у њему.

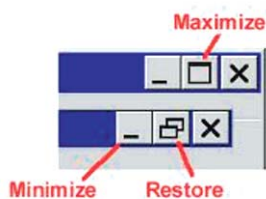
Када курсор миша доведемо на било коју икону и кликнемо два пута левим тастером, на екрану се отвори прозор који у десном горњем углу има следеће иконе:

Minimize – спушта прозор на стартну линију и ставља га на чекање (остаје у активном стању) док радимо са неким другим програмом;

Maximize – проширује прозор преко целог екрана; тада се појављују два квадратића која враћају прозор у претходно стање;

Close – затвара прозоре.

Слика 1

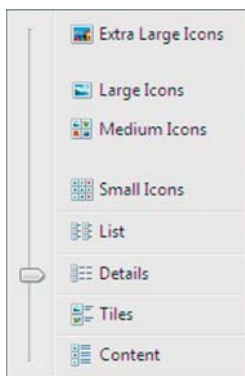
Приказ података

Слика 2

Када уђемо у User's Files или Computer приметимо дугме Views које нам омогућава приказ података (фолдера и фајлова) на различите начине. Кликом на Views (прикажи) можемо да изаберемо:

Слика 3

1. Tiles – подаци су приказани иконама средње величине, уз које стоји име податка, опис типа (екстензије) и величина

податка. Изглед иконе зависи од програма у коме је податак настао.

2. Details – подаци су приказани малим иконама један испод другог, начином који нуди највише информација о приказаном податку.

3. List – подаци су приказани малим иконама један испод другог, са именом поред.

4. Small Icons – подаци су приказани један уз други иконама мале величине, са именом поред.

5. Medium Icons – подаци су приказани један уз други иконама средње величине са именом испод.

6. Large Icons – подаци су приказани великим иконама један уз други са именом испод.

7. Extra Large Icons – подаци су приказани екстра великим иконама један уз други са именом испод.

Фолдер

Замислите када бисмо користили један рачунар пет година и све што смо креирали стављали на једно место. Претраживање би нам одузело много времена јер би се сви подаци на том месту налазили помешани. Зашто да држимо на једном месту важне документе, приватне слике, музику или филмове? Циљ рада на рачунару је да подаци буду уредно сложени, на пример као сређена фиока. Фолдер је простор у коме чувамо податке. Фолдер (фасцикла) садржи податке и подфолдере који чине једну целину. Подфолдери се налазе у фолдерима у којима смо их креирали. Они се креирају на исти начин и изгледају исто као фолдери. У оперативном систему Windows 7 постоје иконе у облику жуте фасцикле које се отварају када два пута кликнемо на њих. Поступак понављамо све док не дођемо до траженог податка. Тај податак се назива фајл, а жуте фасцикле су фолдери. Фолдери (подфолдери) уствари се користе за уредно слагање фајлова да бисмо их лакше пронашли.

Слика 4

Појам фајл

Фајл је електронски приказ података или информација груписаних у једну целину са јединственим именом. Фајл је уствари продукт рада у неком програму (може бити текст, цртеж, табела, презентација, слика). Фајлове креирамо у било ком програму (у зависности од тога шта желимо да радимо) и чувамо их под неким именом. Име фајла одређујемо сами, али тако да описује садржај који можемо лако да пронађемо када нам затреба. Фајлови се међусобно разликују по врсти и капацитету (величини).

Врсте фајлова

Врста фајла зависи од програма у коме смо га креирали. Назив сваког фајла састоји се из три сегмента: име фајла.тип (екстензија).

1. Име фајла одређујемо сами и користимо га за његову идентификацију.

2. Тачку користимо да бисмо одвојили име фајла од његовог типа (екстензије).

3. Тип фајла (екстензија) зависи од програма у којем је рађен и додељује их сам рачунар. Типови за текст су: TXT, DOC; за слике: BMP, JPG, GIF; за аудио записе: WAV, MP3; за видео записе: MPEG, AVI, VOB; за извршне фајлове: EXE, COM, BAT...

Слика 5

Величина фајлова

Азбука рачунара је бинарна азбука. Она има два слова: 0 и 1. Слово бинарне азбуке зове се бит, а низ од осам бита је бајт (Б) – јединица за капацитет (величину) фајла. Једно слово или један знак може се описати информацијом величине 1 бајт. Остале јединице за капацитет су:

1КБ (килобајт) = 1024Б
1МБ (мегабајт) = 1024КБ
1ГБ (гигабајт) = 1024МБ

У зависности од тога у ком су програму рађени, фајлови се веома разликују по свом капацитету. Њихове величине су најчешће изражене у КБ и МБ.

Наставиће се

ЗРЕЊАНИНСКИ ИНВАЛИДИ РАДА УСПЕШНО ОРГАНИЗОВАЛИ ОСМУ ШТРУДЛИЈАДУ

Мириси бакине кухиње

Банатске штрудле на Штрудлијади су из године у годину све руменије и све слађе, и очекујем да ће се то умеће у њиховом мешењу пренети и на нове генерације, рекао је у поздравној речи приликом отварања Осме штрудлијаде Савеза инвалида рада Зрењанина Милан Звекић, директор Филијале РФ ПИО у овом граду, који је, заједно са Милијаном Живановић, начелницом Одељења за опште и финансијске послове, присуствовао овој традиционалној манифестацији посвећеној вештини прављења банатских штрудли.

И није погрешно, јер је ове године трочлани неутрални жири, састављен од врских кулинарских стручњака хотела „Војводина“ у Зрењанину, где је и одржана Осма штрудлијада, могао баш да „закера“ пошто се трудио да за најбоље прогласи оне штрудле које су биле најприближније оним старинским.

Нико не треба ни да помисли да им је било лако што су морали да пробају све штрудле, које је умесило чак 46 такмичара, да би на основу мириса, мекоће, изгледа, размака фила и наравно укуса прогласили три најбоље „међу једнакима“. Према оцени жирија, мало боље домаћице од осталих, дакако када је реч о справљању ових банатских послатица, ове године биле су Славица Поповић из Кикинде, која је освојила прво место, домаћа такмичарка Мара Глишин као другогласирана и Нада Першић из Сремских Карловаца као трећа.

Стеван Радишић, председник СИР Зрењанина и потпредседник Покрајинске организације СИР, као добар организатор Штрудлијаде потрудио се да, уз свесрдну помоћ спонзора, и ове године победнице награди бесплатним десетодневним боравком у бањама Кањижа и Русанда.

Поред дегустације изванредно укуских штрудли, гости – њих више од три стотине из десет банатских општина, једне бачке (Жабал), једне сремске (Сремски Карловци), као и из мађарског Минсента и румунске Дење, уживали су и у богатом културно-уметничком програму. Учесници

Награђене учеснице

Све је под контролом

Милијана Живановић, Милан Звекић и Стеван Радишић

ке и посетиоце забављали су уметници из овдашњег КУД-а „Пионир“, а и домаћини, зрењанински инвалиди рада, има-

ли су шта да покажу у културном програму Штрудлијаде.

Мирослав Мектеровић

ДРУГИ САЈАМ ТУРИЗМА И СЕОСКОГ ТУРИЗМА У КРАГУЈЕВЦУ

Шумадијска чајанка

На „Шумадија сајму“ у Крагујевцу одржан је други Међународни сајам туризма и сеоског туризма који је ове године окупио више од шездесет излагача из Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине и Словеније. „Шумадија сајам“ је успео да пронађе прави модел и окупи све релевантне институције које се баве туризмом у Србији а, захваљујући удружењу YUTA, и велики број туристичких агенција.

Своју понуду Крагујевчанима су представили туристички центри, бањска и климатска лечилишта, здравствено-рекреативни центри, националне, регионалне и градске туристичке организације, али и представници сеоског, речног и ловног туризма, као и туристичке агенције са обједињеном понудом за предстојећу зимску сезону, новогодишње, божићне и ускршње празнике.

Посебан акценат ове године је стављен на сеоски туризам и његов развој у Шумадији. У програму промоције ове туристичке гране у успону на сајму је први пут одржана забавно-такмичарска

манifestација под називом „Шумадијска чајанка“. Такмичари су се надметали у кувању ракије, док су посетиоци били у прилици да дегустирају специјалитете попут ловачког гулаша и аласке рибље чорбе.

Организатори другог Сајма туризма и сеоског туризма били су Градска туристичка организација Крагујевац и „Шумадија сајам“, а покровитељ манифестације и ове године био је град Крагујевац.

М. Сантрач

УЖИЦЕ

Туристички путокази

У селима западне Србије до краја године биће постављена вертикална туристичка сигнализација, што је још један веома значајан корак

у развоју сеоског туризма. Пројекат ће бити реализован и у осам општина Златиборског управног округа: Ариљу, Косјерићу, Ивањици, Чајети-

ни, Новој Вароши, Прибоју, Пријепољу и Сјеници.

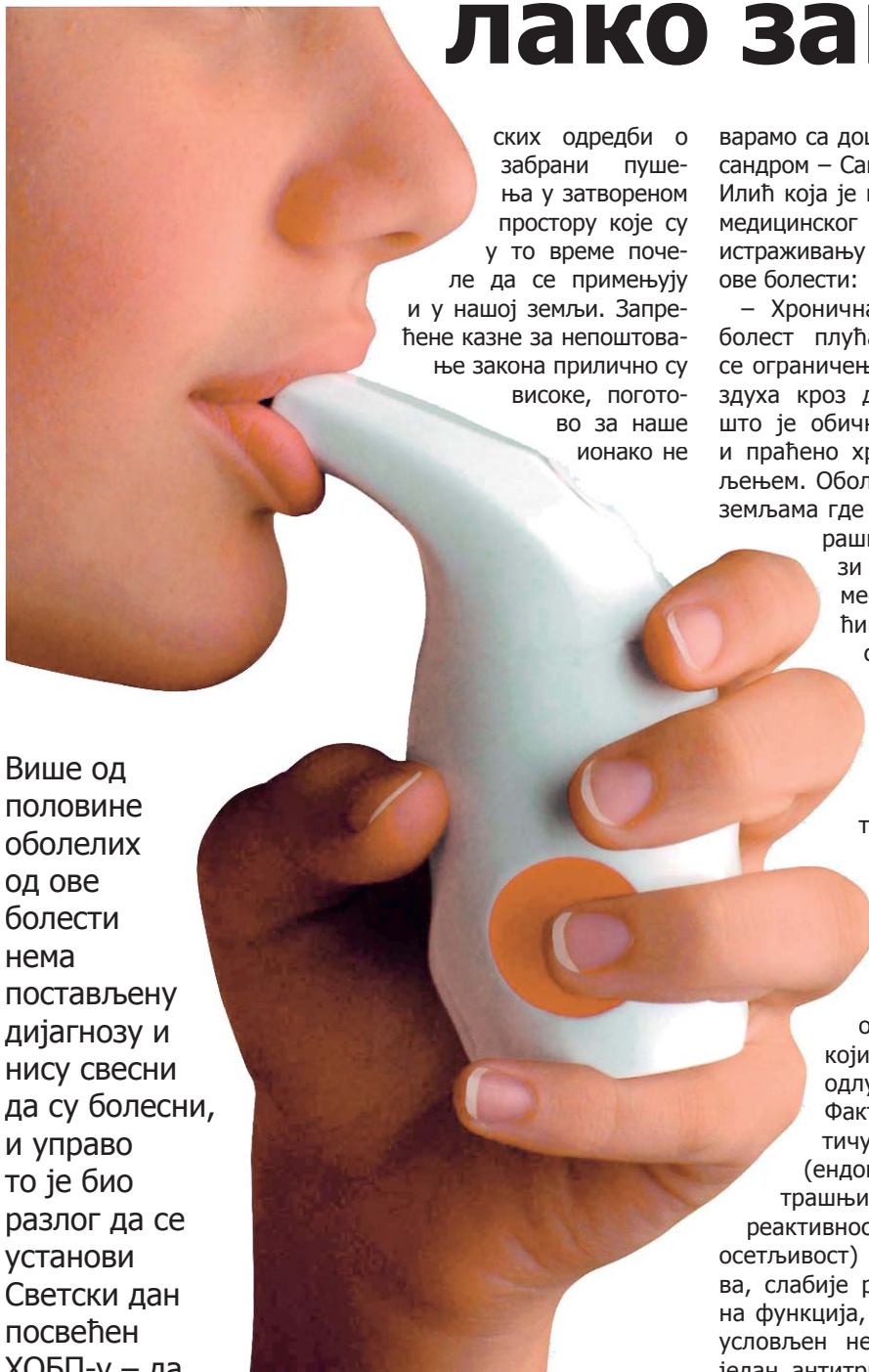
Средства од око пет милиона динара, наменски за овај пројекат, обезбедило

је Министарство економије и регионалног развоја, преко Туристичке организације региона западне Србије у Ужицу.

М. П.

ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА БОРБЕ ПРОТИВ ХРОНИЧНЕ ОПСТРУКТИВНЕ БОЛЕСТИ ПЛУЋА

Симптоми који се лако занемаре

Више од половине оболелих од ове болести нема постављену дијагнозу и нису свесни да су болесни, и управо то је био разлог да се установи Светски дан посвећен ХОБП-у – да би се што пре схватила опасност од овог обољења

Обележавање Дана борбе против хроничне опструктивне болести плућа почетком новембра поклопило се ове године и са ступањем на снагу закон-

ских одредби о забрани пушења у затвореном простору које су у то време почеле да се примењују и у нашој земљи. Запређене казне за непоштовање закона прилично су високе, поготово за наше ионако не

баш дубоке џепове, па су многи заклету пушачи почели озбиљније него до сада да размисљају о остављању цигарета. Подсећање на обољење чији је главни узрочник управо пушење може да убрза и учврсти њихову одлуку. Зато о хроничној опструктивној болести плућа (ХОБП) разго-

варамо са доцентом др Александром – Сањом Дудварски-Илић која је велики део свог медицинског рада посветила истраживању и лечењу баш ове болести:

– Хронична опструктивна болест плућа карактерише се ограничењем протока ваздуха кроз дисајне путеве, што је обично прогресивно и праћено хроничним запаљењем. Обољење је често у земљама где је пушење јако раширено и налази се на четвртом месту међу водећим узрочницима смрти у свету. Узрок настанка ове болести је комбинација деловања различитих унутрашњих и спољашњих фактора. Деловања ових фактора се испреплићу тако да се обично и не зна који од њих има одлучујући утицај. Фактори који потичу од болесника (ендогени или унутрашњи) јесу хиперреактивност (повећана осетљивост) дисајних путева, слабије развијена плућна функција, као и генетски условљен недостатак алфа један антитрипсина, чија је улога заштита плућног ткива – објашњава др Дудварски-Илић.

Када је реч о спољашњим факторима који утичу на развој болести, они су различити и све их је више из године у годину. Главни фактор ризика за настанак хроничне опструктивне болести плућа, која укључује и особе са хро-

Болесници без дијагнозе

Хронична опструктивна болест плућа четврти је (заједно са сидом) узрочник смрти у свету, после болести срца, шлога и запаљења плућа, а сваке године од ове болести умре 2,75 милиона људи. Према проценама Глобалне иницијативе за ХОБП, више од половине оболелих од ове болести немају постављену дијагнозу и нису свесни да су болесни, и управо то је био разлог да се установи Светски дан посвећен ХОБП-у, да би се што пре схватила опасност од овог обољења. Стотине милиона људи бори се свакодневно са њеним симптомима, али је хронична опструктивна болест плућа и даље међу обољењима која се недовољно дијагностикују.

ничним бронхитисом и емфиземом, јесте пушење, затим пасивно излагање дуванском диму, удисање прашине и хемикалија на радном месту (гасови, иританси, испарења) и унутрашње аерозагађење настало од органских горива која се користе за кување и грејање у недовољно проветраваним просторијама. На ову болест би требало, саветују лекари, да помисли свака особа која је изложена овим факторима ризика а при том кашље, искашљава, и има осећај недостатка ваздуха при напору. Дијагноза се ипак потврђује уз помоћ посебног апарата – спирометра.

Симптоми се обично код пушача јављају у четвртој

Др Александра Дудварски-Илић

деценији живота, а код непушача у петој. Главне тегобе су кашаљ са искашљавањем и отежано дисање (диспноја).

– Први симптом болести је повремени кашаљ често праћен свирањем у грудима. Касније је кашаљ присутан свакодневно, ређе само ноћу. У почетку болести отежано

дисање се јавља само у току напора, а касније и у миру. У току погоршања болести долази до појачаног искашљавања. Количина и изглед испљувка (спутума) различита је, он постаје гушћи, добија жутозелену боју, а некада и заудара. Проблем је што се оболели најчешће јављају доста касно, када је болест већ узела маха, тако да је и лечење отежано. Дијагноза се поставља на основу објективног прегледа (налаз звиждања у грудима, продуже-

ног ексиријума – издаха и ослабљеног дисајног шума), рендгенолошког налаза и спирометрије. Болест личи на астму, с тим да се астма јавља раније (у младости или детињству), тегобе су израженије ноћу или пред зору, а обично су присутне и неке алергијске болести или у породици оболелог има астма-

тичних болесника – појашњава наша саговорница.

Циљ лечења је спречавање појаве тегоба и њихово уклањање, смањење учесталости и тежине периода погоршања болести и побољшање подношења напора. Основни лекови за уклањање тегоба су бронходилататори, најбоље примењени у облику аеросола (пумпица). Користе се бронходилататори из групе бета два агониста (салбутамол и фенотерол), антихолинергици (ипратропијум бромид) и метилксантински препарати. Кортикостероиди делују противзапаљењски. Примењују се у облику аеросола, док се системски (таблете и инјекције) примењују само код погоршања инфекције. Антибиотици се користе ретко, и то само у току погоршања. Препоручује се редовна вакцинација против грипа јер то знатно смањује тежину болести и смртност. У тешким случајевима користи се кисеоник. Рехабилитација се састоји од физичког вежбања, вежби дисања и продужавања ексиријума.

Многе особе са овим симптомима не обраћају се за помоћ лекару па се дијагноза не поставља све док се болест не погорша толико да онеспособљава болесника. Испитивање спроведено у САД показало је да је 2000. године лекарска дијагноза ХОБП-а постављена код десет милиона одраслих особа, а да је спирометријским мерењем утврђена код чак 24 милиона људи. Због тога су лекари себи поставили задатак да науче болеснике да што раније препознају симптоме ове болести и да почну да се лече јер су тада оптимистичнији изгледи за даљи ток лечења.

Упитници

Медицински факултет у Београду први пут у нашој земљи спроводи испитивање учесталости бронхијалне астме и ХОБП-а помоћу упитника који су упућени на 10.000 адреса у Београду. На ове упитнике одговорило је 60 одсто испитаника, а упитници се састоје од 14 питања везаних за симптоме. Узорак је направљен у сарадњи са београдским Заводом за статистику и информатику и укључује исти број особа женског и мушког пола од 21 до 77 година, а резултати анкете би ускоро требало да буду објављени.

твивање спроведено у САД показало је да је 2000. године лекарска дијагноза ХОБП-а постављена код десет милиона одраслих особа, а да је спирометријским мерењем утврђена код чак 24 милиона људи. Због тога су лекари себи поставили задатак да науче болеснике да што раније препознају симптоме ове болести и да почну да се лече јер су тада оптимистичнији изгледи за даљи ток лечења.

Весна Анастасијевић

ЛЕСКОВАЦ

Савремени центар за дијализу

Центар Јабланичког округа, Лесковац, недавно је добио одлично опремљен Центар за дијализу. После годину дана кашњења Центар, у чију је градњу и опремање из буџета Републике Србије уложено готово милион евра, почео је да ради у оквиру Службе за нефрологију лесковачке Опште болнице.

– Ово је један од најмодернијих центара за дијализу у земљи и пацијенти, којих је из годину у годину најалост све више, имају много већу сигурност лече-

ња, а лекари боље услове рада – каже др Зоран Ђеранић, директор Опште болнице у Лесковцу.

Центар има 28 места за дијализу која су распоређена у три сале. Из шест општина Јабланичког округа дијализира се 105 пацијената, а свакодневно су на терапији по 24 пацијента, највише из Лесковца, Властотинца, Бојника и Лебана.

Градња овог центра била је део пројекта реконструкције двадесет здравствених установа у Републици Србији.

Д. Коцић

Предјела за постне дане

Пихтије од поврћа

Време припреме: 60 минута

Састојци: два литра воде, три веће шаргарепе, корен пашканата, две ша-

ке грашка, средња главица карфиола, три чена белог лука, мало бибера у зрну, лист лавора, биљни зачин, со, седам табли желатина, 200 г обареног ослића, три кисела краставца, две црвене паприке, веза першуновог листа.

Припрема: Све поврће осим паприка, краставчића и першуна обарити у води са зачинама. Кувано поврће процедити, а воду не просипати. У посуду за разливање пихтија прво поређати шаргарепу исецкану на колутиће, па преко тога пашканат, грашак, цветове карфиола, па киселе краставчиће, колутиће паприка и ситно исецкан першунов лист. У воду у којој се кувало поврће додати седам табли желатина (ово је мера за око 1,5 литара течности), пустити да проври, па лагано прелити преко поврћа. Одозго посути исецканим ослићем.

Напомена: Уместо табли желатина можете користити желатин у кесицама. У том случају је за исту меру потребно 30 г желатина. Желатин у праху претходно потопити у пола шољице млаке воде.

Пужићи од лиснатог теста и туњевине

Време припреме: 40 минута

Састојци: паковање лиснатог теста, две конзерве туњевине, кашика сенфа, 30 г сусама, биљни зачин.

Припрема: Лиснато тесто истањити оклагијом на дебљину од пет милиметара. Посебно умутити туњевину и сенф, додати зачине по укусу и добро измешати. Тесто премазати филем од туњевине и урولاتи. Ролат исећи на шните. Плех обложити папиром за печење, послати припремљене пужиће и посути сусамом. Пећи у добро загрејаној рерни док тесто не порумени.

Ролат са туњевином

Време припреме: 15 минута

Састојци: једна обланда, две конзерве туњевине, 100 г маргарина, 100 г кукуруза шећерца, три већа кисела краставчића, две кашике пропрженог сусама, со, бибер и мало кечапа за декорацију.

Припрема: Обланду ставити између две влажне крпе да омекша док се припрема фил. Туњевину добро оцедити од масноће, затим додати умућени маргарин и све добро сјединити. Додати исецкане краставчиће, кукуруз и сусам. Филом премазати омекшалу обланду, а затим је увити у ролат. Оставити у фрижидеру два сата да се стегне и пре сечења украсити кечапом и сусамом.

Напомена: Уместо киселих краставчића можете ставити 100 г исецканих црних маслина.

Салата са пшеницом и туњевином

Време припреме: 30 минута

Састојци: пет кашика куване пшенице, две мање шаргарепе, један средњи кромпир, конзерва туњевине од око 180 грама, конзерва сардина од око 90 г, једна кисела паприка, један већи кисели краставчић, бибер, со, сок од једног лимуна.

Припрема: Шаргарепу и кромпир очистити и скувати. Када се охлади, исећи поврће на ситне коцкице и ставити у већу посуду. Додати кувану пшеницу и лагано измешати. Киселу паприку и краставац ситно исецкати и додати куваном поврћу. Туњевину и сардину оцедити, па сипати у посуду са осталим састојцима. Посолити и побиберити по укусу. Закиселити соком од лимуна.

Ролат од кромпира

Време припреме: 30 минута

Састојци: килограм кромпира, 100 г спанаћа или веза блитве, 100 г пиринча,

две шаргарепе, веза першуна, 100 г маринованих шампињона, 1/2 кашичице алеве паприке, 1/2 кашичице белог лука у праху или 3-4 чена пасираног белог лука, 100 г постног мајонеза, 50 г кечапа, 50 г сусама.

Припрема: Кромпир ољуштити и обарити у сланој води. Посебно обарити спанаћ или блитву. Кромпир и спанаћ оцедити од воде, и све заједно пропасирати, посолити, па оклагијом развући у кору на науљеној фолији, посутој сусамом. Обарити пиринч. Посебно скувати шаргарепе, па их исецкати на ситне коцкице и помешати са бареним пиринчем, посолити, побиберити, додати ситно исецкане шампињоне, першун, алеву паприку и бели лук. Све добро промешати и овом масом премазати кору од кромпира и спанаћа. Увити у ролат и оставити са фолијом у фрижидеру да се охлади два сата. Ролат премазати посним мајонезом, украсити кечапом и посути сусамом.

Птице са празилуком и качкавалем

Време припреме: 50 минута

Састојци: пола килограма кора за питу, 2-3 струка празилука, 300 г биљног качкаваља, мало соли, уља и сусама за одозго.

Припрема: Ситно исецкати празилук и пропржити га на уљу. Кад је готов, додати крупније рендани посни качкаваљ.

Посолити и побиберити: Сваку кору прво целу попрскати уљем, затим пресавити на пола па и добијену половину попрскати, затим још једном уздуж преклопити и поново попрскати. На сваку тако добијену траку, која је ширине четвртине коре, танко намазати фил. Савити филовани врх коре према једној страни да се добије облик троуглића. Даље савијати на исти начин до краја коре, када ће цела нафилована птица имати облик троугла. Поступак понављати све док се не потроше све коре и фил. Троуглиће поређати у науљен плех, премазати сваки са мало уља и посути сусамом, па пећи.

Припремила: С. С.

Боље они овде, него ми тамо

Кажу да те стране фирме младе људе користе као жилете, док су оштри. Кад се иступимо, дођу нове генерације, директно из школе, решене да мењају свет као ми сада

Бао, бакасице, данас сам ти баш у фрци, само сам свртила да ти дам један кис и бришем. Како не знаш шта ћу да ти дам, па да те цмокнем једном, љубнем, то ти је кис. Добро, знам да не волиш да користим те енглеске речи које ти не разумеш, али, ето, одомаћило се то у нашој генерацији. Много речи користимо из енглеског не зато што мислимо да звучимо паметније, него просто тако, ушле су нам у уво и у свакодневну употребу. Знаш, сад ћеш ти да кажеш да је то „због оних ваших мобилних и компјутера на којима висите непрекидно и кад идете висе вам неки гајтани из ушију па ништа не чујете, а мене све страх кад прелазите преко улице“. Али веруј ми, није то увек само из разоноде.

Знаш, све те стране фирме за које радимо поделиле су нам и мобилне и кола на коришћење и лаптопове (то је онај компјутер што га носим у торби и са кога гледаш слике кад некуд путујем), и то све, могу ти рећи, најмодерније. Нису они то нама дали зато што нас баш воле и што смо им „из ока испали“, што би ти рекла, него из врло практичних и њима сасвим разумљивих разлога – то јест да смо им увек на располагању. Знаш, бакасице, некад баш мислим да тај што је измислио мобилни и није баш учинио неку нарочиту услугу свету. Јер, од фирме сам добила телефон и плаћају ми месечно сасвим солидну цифру за рачун, али има и та медаља другу страну: увек морам да будем доступна и да се јавим кад год ме траже. Не дају то они нама што воле да ми имамо све најмодерније справице и идемо укорак са светском технологијом, него да им увек будемо на располагању кад неки посао треба да се заврши. Да увек могу да нас нађу, да одмах можемо да реагујемо и завршимо шта треба или дојуримо где треба. Та брзина и мобилност за њих немају цену, а опет, кад погледаш колико је то у њиховој валути и колико би они то плаћали у својој земљи, исплати им се.

Кажу да те стране фирме младе људе користе као жилете, док су оштри. Кад се иступимо, дођу нове генерације, директно из школе, решене да мењају свет као ми сада. Знамо ми све то и потпуно нам је јасно, али боље нам је овако него да то исто радимо негде по белом свету где смо сами самцити. Овде нам је опет лакше. Колико год ти странци уносили своје навике, праксу и стране речи у радно време, колико год времена ми проводили на том послу (често до увече), ипак не могу да промене то што ја, кад год имам времена, могу да скокнем до тебе на домаће колаче или питице, па и да телефоном с посла наручим шта бих да спремиш да ме чека кад стигнем. Или то што и даље живим код маме и тате па целу своју плату могу да потрошим на гардеробу и изласке. Њима ту и тамо дам пар

КАЖЕ МИ МОЈА УЊУКА

хиљада за струју, платим телефонски или рачун за интернет да би се после свим пријатељима и комшијама хвалили како и ја нешто „дајем у кућу“.

Мој шеф, тај странац (због кога су ми многе енглеске речи постале нормалне у свакодневном говору, али се баш трудим да их не употребљавам кад причам с тобом да те не нервирам) сваки пут се жив начуди како ја тако од тебе наручујем колаче или шта ми већ падне на памет. И увек ме пита јесам ли ти купила све састојке за то што наручим, на шта се, наравно, искидам од смеха. Па то је, бре, човече, моја бака, јеси ли ти нормалан – ја њој да купујем јаја и шећер за колаче, имала би да се изнервира за медаљу. Кад се сетим, донесем ти кафу и сва си хепи, мислим, сва си срећна кад донесем 200 грама јер сам мислила на тебе, а не због кафе, имаш ти то увек. Да ти и не причам колико се жив запрепасти што још у двадесет и кусур годинаца (а кусур све већи) и даље живим са родитељима а још ни станарину не плаћам, то му никако не иде у главу. Знаш ли ти да он мора да се најави код својих и да их пита да ли може да дође за викенд. Можеш мислити, рођене родитеље! Некад му кажу да неће бити ту, баш су планирали да отпутују.

Зато, да ти право кажем, све нешто мислим, боље што су они дошли овде и отворили фирме, него да ја морам тамо негде да идем да радим за њих. Овде сам своја на своме па нек се он ишчуђава нашим навикама, боље него да ја идем тамо па да се учим њиховим. У праву сам, бакасице, зар не. Нисам те чула, морам сад да јурим, рекла сам ти да сам у великој фрци.

Бака Мара

НАСТАВАК РАДНОГ АНГАЖОВАЊА ДОБАР ЗА ЦЕП И ЗА ЗДРАВЉЕ

Пензија као нова каријера

Људи који остану активни и после пензионисања у бољој су менталној кондицији, поготово ако наставе да раде оно чиме су се бавили током радног века

Одлазак у пензију све мање подразумева и престанак рада. У западним земљама чују се и гласови да би пензија – као цивилизацијско достигнуће – и сама у догледно време могла да се „пензионише“, да под притиском социјалних, економских, па и здравствених фактора не буде више оно што је досад под тим појмом подразумевано – престанак сваке продуктивне активности и пасивно „бројање дана“.

Студија коју је објавио амерички „Журнал за професионалну психологију“ утврдила је, проучавајући велики узорак од 12.189 људи између 51 и 61 године, да наставак рада, друга каријера после пензије, нису добри само за личне и породичне буџете, него и за здравље. Они који на крају прве каријере, после формалног пензионисања, започну неку другу (обично са краћим радним временом), или се пак баве неким активним хобијем, или повременим пословима имају много мање здравствених проблема од оних који се сасвим пасивизирају.

Метод који је коришћен у овом истраживању, спонзорисаном иначе од Националног института за старење, били су разговори са учесницима студије на сваке две године (истраживање је трајало укупно 12 година) о њиховом здрављу, финансијама, о прошлој каријери – и новом послу којег су се латили после пензионисања. При томе су,

кад је о здрављу реч, узимане у обзир само званичне лекарске дијагнозе, најчешће оне о крвном притиску, дијабетесу, канцеру, болестима плућа, срчаним обољењима, евентуалним ударима и психичким проблемима.

Резултати су показали да су они који су наставили са послом, односно који су започели неку врсту „друге каријере“, имали мање здравствених проблема и функционалних ограничења од оних који су одмах престали да раде.

Одговори на упитник о менталном здрављу такође су дали сличне налазе: они који су остали активни и после пен-

зионисања били су у бољој менталној кондицији, поготово ако су наставили да раде оно чиме су се бавили током радног века. Нешто слабију менталну стабилност показали су они који су променили врсту посла, што се објашњава чињеницом да је прилагођавање новим околностима и радном окружењу ипак имало своју цену у извесној дози стреса.

Из истраживања је проистекло неколико савета, истина за специфичне америчке околности, али у принципу применљивих и другде. Они који се спремају за пензију су најпре посаветовани да про-

вере могућност да после формалног пензионисања наставе да раде код истог послодавца. Једна студија Корнел универзитета показала је да су три од четири послодавца били вољни да своје пензионере задрже на њиховим старим пословима, додуше уз краће радно време и, подразумева се, мању плату.

Пензионери који имају специфично а тражено знање требало би да размотре покретање сопственог консалтинг бизниса како би своју експертизу, уз одговарајућу надокнаду, пренели другима.

Добри су и привремени послови: многим корпорацијама

су потребни људи са одређеним знањима, као помоћ у конкретним, временски ограниченим пројектима.

Најзад, оно што је опет специфично за америчке прилике, али постаје реалност и другде, то је чињеница да више људи одлази у пензију него што је младих који треба да дођу на њихова места, што такође отвара могућности за „другу каријеру“.

Према америчким статистикама, у следећих 20 година у пензију треба да оде 78 милиона припадника послератне такозване бејби бум генерације. Околност да многи од њих не желе да само доконо примају пензионерске чекове неки предузетници су схватили и као прилику да добро зараде. Магазин Америчке асоцијације пензионера (ААРП), најмоћније пензионерске организације света, процењује да ће посредовање у проналажењу новог посла за оволики број људи постати веома профитабилно. Познавајући очигледно веома добро своје чланове, ова асоцијација сматра да многи од новопензионисаних неће уопште желети да их називају пензионерима. Они желе „нове изазове“, и они који буду излазили у сусрет њиховим потребама добро ће зарадити.

Највише нових послова за оне у зрелом добу, у САД ће бити у такозваном социјалном сектору, што подразумева здравствену заштиту, образовање, послове у владиним агенцијама и социјално старање. Према анализи Бироа за радну статистику, од око седам милиона нових радних места која ће у овом сектору бити отворена до 2018, близу шест милиона ће одговарати и старијим радницима – онима који су тек пензионисани.

Људи су данас бољег здравља и способнији да остану на тржишту рада од претходних генерација.

– Са 65, они су данас – оцењује професор Бери Блустон са Североисточног универзитета у Бостону – способни да раде послове које њихови дедови не би били у стању.

М. Бекин

ПОДИЗАЊЕ СТАРОСНЕ ГРАНИЦЕ ЗА ОДЛАЗАК У ПЕНЗИЈУ СВЕТСКИ ТРЕНД

Пензионисање се одлаже свуда

Свет се постепено прилагођава чињеници да је становништво све старије. Док развијеније земље подижу старосну границу за одлазак у пензију, земље у развоју настоје, пре свега, да створе функционалан пензијски систем.

Просечан век за одлазак у пензију у Европској унији се креће око 65 година. Земље чланице ЕУ су се одлучиле да у оквиру реформи пензијског система поступно подижу границу за пензионисање. Тиме траже начин како да изађу на крај с ниским наталитетом и старењем становништва које све више оптерећује државне пензијске фондове. На овакве поступке државе они којих се то директно тиче реагују на различите начине.

Најжешћи одговор стигао је из Француске где је против релативно малог повишења старосне границе са 60 на 62 године на улицама протествовало више од три милиона људи, у предузећима је штрајковало још толико, а протести су трајали данима и угрозили нормално функционисање привреде и државе. Устали су против тога чак и студенти и средњошколци. Насупрот томе, Британци су на предлог нове владајуће коалиције да се граница до 2016. повиси са 65 на 66 година реаговали тако да се чини као да га нису ни приметили.

Француска, при томе, има најнижу старосну границу за одлазак у пензију у ЕУ! Пензијска реформа је овој земљи неопходна и зато што се из државног фонда исплаћује 85 одсто примања пензионера, приватни фондови су закржљали, два пута мање коришћени него у Немачкој... У Немачкој приватни фондови највише учествују у исплати пензија од свих земаља ОЕЦД, али се ова земља ипак одлучила да постепено, до 2029, старосну границу за пензионисање повиси са 65 на 67 година, а воде се дискусије о подизању границе на чак 70 година.

Иако је граница за пензионисање у САД утврђена од 65 до 67 година, власти подржавају запослене да наставе да раде и по испуњавању услова за пензију. Као награду нуде повећање државне пензије од осам одсто за сваку годину рада преко старосне границе. У Европи та-

ко нешто грађанима нуде засад само Португалија и Шведска.

Но, Европљани и цели свет ће вероватно још дуго завидети на изузетно широкогрудом пензијском систему богатим петролејским земљама Персијског залива. У Кувајту, на

пример, сада се у пензију одлази са 45 година живота а пензија износи око две трећине плате. Недавно је решен случај 18 Кувајћана који су више од двадесет година живели ван земље, али су ипак добили пензију када су напунили 45 година. Но, и ова земља почиње да размишља о будућности и планира прво „стезање каиша“ – влада је, мада доста стидљиво, изашла у јавност с предлогом да се од 2017. старосна граница подигне на 50 година. У Бахреину је ових дана основан први приватни пензијски фонд тако да ће будући пензионери и сами штедети за пензију. У целом региону је то иначе први приватни пензијски фонд!

За Азију се никако не би могло рећи да је на репу пензијских реформи у свету. Популација тамо веома брзо стари, Јапан је по томе већ пословично познат, а све више му се приближава и Кореја. А Кина ће, предвиђају демографи, 2050. имати чак 400 милиона људи у добу за пензију.

У Кореји је национални пензијски систем установљен тек 1988. године, а на пензије су до тада имали право само државни чиновници, официри и учитељи. Сада државни пензијски систем покрива већ 53 одсто запослених. Према тамошњим прописима, да би се стекло право на пензију, доприноси се морају уплаћивати најмање 20 година. Зато су прве пензије почеле да се исплаћују тек 2008. Тренутно, иако се ради о високо развијеној земљи, 45 одсто Корејца старијих од 65 година живи на граници беде, а међу њима је највише оних који су били запослени у фирмама без пензијских фондова.

Кина је, такође, у интензивном тражењу најбољег решења за свој пензијски систем – огроман дефицит пензијског фонда од око 130 милијарди евра ова земља намерава да реши великом реформом. Осим продужавања границе за одлазак у пензију са 60 на 65 година, планира се, пре свега, јачање пензијских фондова у предузећима, у које ће се уплаћивати знатно више него до сада. А држава ће то подстицати мерама пореске политике. Према последњем попису, у овој најмногљуднијој земљи света има око 167 милиона људи у пензионерском добу, али само 15 одсто њих прима неку пензију. **М. Лазаревић**

ИЗВОРИ СИРОМАШТВА У СРБИЈИ

Висока цена незапослености

(Наставак из прошлог броја)

Према социјалним студијама из 1930. године, у Београду је најмање четири петине становништва живело на ивици егзистенције, а према попису из бановинских управа, у југословенским градовима 1933. било је 238.000 просјака и оних који су живели од милостиње. Здравствене прилике су и у међуратном периоду биле лоше, а Београд је био један од светских градова највише погођених туберкулозом. Ширењу болести су погодвали веома лоши хигијенски услови на периферији града, где су се досељеници по правилу настањивали.

После Другог светског рата (1949. године) процењивало се да је само српска пољопривреда била оптерећена са 1.763.000 незапослених. Државна статистика је у Годишњаку 1956. почела да прати број незапослених, али и тада је примењена пракса да се она мери само бројем пријављених на бироима рада. У ФНРЈ је те године у просеку месечно тражило посао 57.000 (у распону од 76.000 до 42.000), а у Србији је у просеку месечно било пријављено 27.000 лица. Јасно је да ови бројеви немају значаја за испитивање стварне незапослености, а о општем нивоу развоја друштва у том периоду говори и податак о образовању – два милиона људи на подручју данашње Србије није имало школску спрему.

Смањење незапослености уследиће тек са индустријализацијом земље, од средине педесетих па до краја осамдесетих година. Број запослених у индустрији у Србији је, од 1955. до 1989. године,

са 137.000 порастао на око 960.000. Шездесетих година, међудржавним споразумима са западноевропским земљама, отворен је вентил за миграције, што је додатно утицало на смањење незапослености. На „привременом раду“ у иностранству, према попису из 1971, боравило је 221.000 становника, од који су око 180.000 била радно активна лица, а остало чланови породица. Притисак незапослености није јењавао ни у периоду најбржег развоја привреде крајем седамдесетих и током

осамдесетих година. Многим структурним проблемима додата је и политички наметнута обавеза да предузећа запошљавају одређен проценат нових радника без обзира на то што за њима није постојала потреба. Социјална функција предузећа, која је најдраматичнији облик добила у периоду хиперинфлације поделом хране (брашно, полутке итд.), трајаће све до њихове приватизације или гашења. Упркос свим настојањима државе, у Србији је почетком деведесетих на евиденцији било близу 700.000 људи који су тражили посао.

Распадом СФРЈ Србија улази у дуг и тежак период ратова, изолације и санкција, са драматичним урушавањем националног богатства. Индустријска производња ће за само неколико година доживети потпуни колапс и свести се на свега 40 одсто у односу на ранији ниво. Губитак тржишта и застарелост технологија учинили су да неке изузетно важне гране изгубе више од 80 одсто некадашње продукције, а број индустријских радника је од свог максимума из 1989. године данас мањи за око 345.000.

су стопе страних инвестиција и развоја, као и у суседним земљама (Румунија и Бугарска) које су већ у ЕУ. У складу с тим моделом развоја, у наредних десет година број запослених у индустрији би се повећао за око 170.000, а укупно запослених за око 430.000. Тако би број људи без посла са садашњих 730.000 био сведен на око 340.000, односно стопа незапослености би се са садашњих 20 одсто свела на нешто изнад 10 процената.

За превазилажење велике развојне рупе и обезбеђивање стабилног раста, овај модел предвиђа бројне промене у различитим областима економије, у раду јавне администрације, образовању... Основна препорука је да уместо задуживања и повећања јавне потрошње (плата у јавном сектору и пензија) средства треба усмерити у изградњу инфраструктуре, поновно подизање индустрије, унапређење пољопривредне производње и прехранбене индустрије.

Укупне своте које се из буџета опредељују за наше плате и пензије су на граници чије прелажење српска привреда не може да издржи, рећи ће економска струка. Већина оних који их примају, рећи ће, пак, да су им плате или пензије мале, односно да је њихов социјални статус на граници (не)издржљивости. И ту смо код дилеме свих сиромашних друштава (и појединаца) садржане у метафоричком питању: „Да ли појести жито или га сејати?“ Опредељење за „сејање“ значи да је друштво спремно да плати неопходну цену за искорак који ће довести до повећања броја продуктивно запослених.

Душко Вуксановић

ИЗРАДА И СЕРВИСИРАЊЕ ТОРБИ

Чувари скровишта за личне ствари

Алата и материјала за производњу квалитетних ташни је све мање, а кинеске робе све више

Већина нас прву личну торбу понесе са поласком у први разред. Касније носимо пословне ташне, ранце, кофере... Свакодневни живот одавно не може да се замисли без торбе, а у Србији још постоји један број занатлија који их ручно израђују и поправљају.

Мајстор Тадија Жигић био је сарач, а ташнерством, као сродним занатом, наставио је да се бави његов син Милан. А захваљујући трећој генерацији, породични посао опстаје и након више од пет деценија.

Дејан Жигић је такорећи одрастао у породичној радионици за израду торби, са којима се потпуно сродио. Играо се мустрама, нитнама, алкама, шналама, а потом постао мајстор преузевши нож за кројење, фрим и други ташнерски алат.

– Завршио сам кожарску школу и све до очеве смрти радио у радионици. Последњих годину дана сам и у радњи. Простор није наш, плаћамо закуп, фирмарина је висока, треба подмирити и друге дажбине... При изради торби помаже ми супруга, ја радим прву фазу и припрему а она шивење. Дакле, прво кројим, затим припремам, лепим картон и радим ајншлаговање

(импоковање). Увек се ради осам, дваест, шеснаест или двадесет четири торбе одједном – дочарава Дејан ташнерски занат.

Просечна женска ташна тежи три килограма, а са психолошког аспекта свака торба веома говори о личности.

– Најбоље се продају класични модели, наравно у црној боји. Ево, класичну кроко торбу израђујемо већ пет година и за њом још постоји потражња. Долазе нам верне муштерије, али ми не правимо торбе које се лако хабају, па поново купују нову торбу тек након две и више година. Ташна мора да буде квалитетна јер у овом послу квалитет привлачи купца. Тек кад се увере у квалитет, наши купци обраћају пажњу и на дизајн, материјал... Купују и Кинези, да би од мене и колега копирали модел ташни, они их продају јевтиније али квалитет не може да се пореди, трају веома кратко. Размишљао сам и да престанем да израђујем торбе, јер је ситуација за старе занате изузетно тешка. Ипак, то је оно у чему сам најбољи, то умем да радим, томе сам се одавно посветио. Некад се од овог посла солидно живело а данас се једва преживљава. Грехота је што је у Балканској улици, некадашњем занатском симболу Београда, остало овако мало нас занатлија. Тата је био члан удружења занатлија, нажалост оно више не постоји – описује ташнер Дејан Жигић своје искуство власника радње и продавца.

Јелена Оцић

Поправка кофера, ташни, каишева

У истој улици, за коју се везују бројне приче од којих су многе занатлијске, још је отворена и радња за поправку торби, каишева и других кожних артикала. Власница радње је Љиљана Милосављевић-Богојевић, а мајстор Славко Милојевић.

– Она је ћерка старог мајстора Мирослава, а ја сам његов синовац. Мирослав је 1942. положио мајсторско писмо а шест година касније започео је самостални посао. Радио је све до 2005. године. Био сам послен код стрица јер се цела наша фамилија бавила овим послом. Тешко опстајемо али радимо. Алата и материјала је све мање а кинеске робе све више. Све поправљамо, мењамо шнале, алке, дрикерере, све врсте рајсфершлуса, сервисирамо торбе, ташне, кофере, каишеве... – каже мајстор Славко.

СУСРЕТ ПЕНЗИОНЕРА ЗАЈЕЧАРСКОГ И БОРСКОГ ОКРУГА У КЊАЖЕВЦУ

Смотра стваралаштва

Општинска организација пензионера у Књажевцу била је домаћин смотре културно-уметничког стваралаштва клубова, секција и актива жена и пензионера Зајечарског и Борског округа. Смотра је била такмичарског карактера, а своје стваралаштво приказало је девет екипа од укупно 12 секција, актива и клубова из региона. Око 300 пензионера добило је шансу да у Великој сали Дома културе прикаже своје умеће.

Смотре зајечарских и борских пензионера одржавају се већ једну деценију, а на овој, једанаестој, учесници су се надметали у хорском и соло певању, у дуету, у литерарном стваралаштву, рецитовању, фолклору, староградским играма и домаћој радиности. То су биле дисциплине у којима су екипе имала право да пријави такмичаре, с тим што је време трајања наступа било ограничено на 15 минута за сваку екипу.

Прво место у рецитовању освојила је Секција жена из Сокобање, а ова екипа је победила и у области литерарног стваралаштва. У народном фолклору прво место је припало Секцији инвалидских пензионера из Бора, а у дисциплини градских игара најбоља је била Секција старосних пензионера из истог града. Победу у хорском певању ове године за-

служено су однеле пензионерке Секције жена из Књажевца.

Укупно је додељено 17 награда и сви учесници такмичења су били задовољни и без иједне примедбе.

– Ако нису успели да освоје прва места, освојили су друга и трећа јер је свака екипа која се такмичила ипак постигла неке резултате и отишла срећна са овог такмичења – каже председница Секције жена књажевачких пензионера и чланица координационог тела смотре, Беба Милић, цитирајући речи Иве Андрића – „Старим колико морам а подмлађујем се колико могу“.

Тако су и пензионери овог региона уживали у такмичарском програму и читавој манифестацији, а могуће је да су се неки и „подмладили“.

– Уз велико ангажовање председнице Секције жена Књажевац, Беба Милић, и других из руководства, као и захваљујући свесрдној помоћи локалне самоуправе и Дома културе, успели смо да организујемо смотру на завидном нивоу, а био је уприличен и заједнички ручак у хотелу „Тимок“ за све учеснике програма – рекао је по завршетку смотре председник Општинске организације пензионера у Књажевцу, Радомир Вељковић.

Д. Ђорђевић

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ
О ДРАГОЉУБУ ВУКОТИЋУ

Корифеј света тишине

У београдском позоришту „Славија“ недавно је одржана свечана академија поводом представљања књиге „Драгољуб Вукотић – корифеј света тишине“, аутора проф. др Љубомира Савића и Милета Црвара, и десете годишњице часописа Савеза глувих и наглувих Србије „Наш свет“. О животу и делу

човека који је много учинио за добробит глувих и наглувих људи говорио је проф. др Љубомир Савић:

– Ова документарно-литерарна биографија говори о Драгољубу Вукотићу, детету из Ариља, сирочету од седме године, који је у десетој години изгубио слух и о коме су се старали мештани

ове варошице у срцу Србије. Сазревао је у годинама рата и беде и захваљујући својој интелигенцији сам се пробијао кроз живот, да би високо напредовао и постао почасни доктор наука на престижном вашингтонском универзитету. Скоро пуне три деценије био је председник Светске феде-

Поклон од градоначелника

Активисти шабачког Удружења пензионера добили су недавно од градске управе необичан поклон – градоначелник Милош Милошевић уприличио је за старије суграђане бесплатан обилазак Поцерине. За ову прилику обезбеђен је и туристички водич, Жика Опанковић из Туристичке организације Шапца, који је чланове Удружења детаљно упознао са културно-историјским знаменитостима овог дела Србије.

Прво место које су шабачки пензионери посетили били су Накучани и тамошња црква која, како рече свештеник Славиша Марковић, потиче из 19. века, а сазидана је на месту некадашње цркве брвнаре. Данашња црква је подигнута под покровитељством кнеза Милоша Обрено-

вића, његовог брата Јеврема и кнеза Марка Штитарца.

Након тога, пратећи програм туристичког водича, шабачки пензионери су стигли до Ашиковог гроба, места које је посвећено великој и несрећној љубави Ђуле и Павла (српски Ромео и Јулија) о којој је писао и наш познати књижевник Јанко Веселиновић. У овом селу посетили су и Ђаковића окућницу, савршено очувано сеоско домаћинство с краја 19. века. Гости су имали прилику да виде кућу за становање, магаци, млекар, чардак, вајат... Како рече водич, овај комплекс представља етно објекат, а не место за сеоски туризам.

Настављајући обилазак Поцерине, уз слоган да завичај треба боље упознати да би се више волео, пензионери су обишли и манастир у Каони,

најлепши и најуређенији у Валеовској епархији, који датира из времена Немањића. По предању, подигла га је у 16. веку Иконија, сестра Милоша Обилића, и првобитно је посвећен архангелу Михајлу.

И Криваја је виђена овом приликом. Посећена је тамошња црква, једна од најстаријих у овим крајевима. Како рече свештеник Дејан Матић, црква датира из 18. века али, по неким записима, још у 15. веку се помиње храм на овом месту.

Свој излет шабачки пензионери су завршили у Етно центру за туризам и културу, у Вили „Албеда“ (што значи светлост, белина...), која је у власништву породице Ковачевић, а уређена је по свим нормативима које захтева сеоски туризам и високо се котира у Србији. Власница

„Албеда“, Милојка Ковачевић, поздравила је госте за које је на овом месту припремљен и прави етно ручак. Наравно, сви присутни су добили позив да поново посете овај бисер сеоског туризма.

На крају излета, у име Градског удружења пензионера Шабац, председник Комисије за социјална питања, Нада Јовановић, истакла је да је градоначелник Милошевић препознао добар рад Удружења, посебно у акцији „Месец солидарности са старима“ и, уз жељу да тај рад убудуће буде још бољи, обезбедио као награду овај излет. Градска управа Шапца је и раније имала разумевања за ову популацију грађана и често им помагала новчано, али и на сваки други начин.

Б. Радовановић

рације глувих, а тридесет и четири године на челу Савеза глувих и наглувих Југославије. О њему и његовој изванредној репутацији и успесима у раду за добробит глувих и наглувих Србије, бивше Југославије и целог света, сведочи ова књига. Изгарајући све време на том путу, несебично дајући целог себе, Драгољуб

Вукотић је сагорео на послу пружајући тиме разлог више да буде овенчан латоровим венцем од стране свих оних који су га поштовали, дивили му се и помало завидели – истакао је проф. др Савић.

О десетогодишњици часописа „Наш свет“ говорио је Радоје Кујовић, секретар Савеза глувих и наглувих Срби-

је. Он је, између осталог, рекао да је, заједно са проф. др Љубомиром Савићем, „главни кривац“ што код нас постоји овакав часопис који се бави друштвеним, културним и животним питањима глувих и наглувих. Часопис је у протеклих десет година писао о свим законским прописима, културним и спортским актив-

ностима. Обрађене су и теме из школа за глуву и наглуву децу, писано је о разним јубилејима и личностима, како онима са оштећеним слухом, тако и о свим другим.

На свечаној академији у позоришту „Славија“ приказан је и дугометражни филм „Живот без звука“.

Сл. Костантиновић

ГЦ „СРЕМ“ У РУМИ

Концерт и промоција књига

Геронтолошки центар „Срем“ је са активностима изашао и ван оквира ове установе, организујући концерт и промоцију књига својих корисника, на задовољство Румљана.

На концерту у Културном центру представили су се хор и оркестар ГЦ „Срем“ и певачи – брачни пар Билкић и Анђелка Говедаровић. Пре него што се заорила песма, о овој установи за старе говорила је директорка Марија Станојчић Срака.

– Румски ГЦ „Срем“ постоји 35 година, наши корисници имају велике потребе, а ми

се трудимо да покажемо да старост може бити лепа. Сви становници су организовани у складу са својим могућностима и функционишу опуштено – рекла је директорка.

Пре почетка концерта кориснике и њихове госте поздравио је и Ненад Боровић, председник СО Рума, истичући да су код Фонда за капитална улагања Војводине конкурисали са пројектом за изградњу објекта у којем ће бити смештени оболели од дементних болести.

Хор ГЦ „Срем“ побрао је велике аплаузе Румљана. У њему наступа и некада позната

певачица народне музике Вера Ивковић, којој су се током концерта с љубављу и песмом обраћале колеге Анђелка Говедаровић и Душица и Недељко Билкић. Они су одушевили посетиоце и изразили су спремност да дођу и певају корисницима сваки пут када их позову.

У Руми је организована и промоција две збирке стихова становника ГЦ „Срем“, које је штампала „Српска књига“. О стиховима је говорила Биљана Николић.

– Емилија Миљковић у збирци „Крај мојих снова“ пише о Срему, равници, Фрушкој гори, реци Сави и љубави,

при чему се осећа сремачка оштрина стиха – напоменула је ова професорка књижевности, осврнувши се и на поезију Милоша Мијушковића:

– Овај песник-сањар промовише живот око себе и у себи, а комично и бајковито карактерише његове стихове у збирци „Месец сања кроз решетке грања“. Песме су заокружене и право је уживање читати их.

На промоцији је истакнуто да је то био почетак јавног приказивања и „изласка живота“ старих ван установе, како би показали да он може бити пун и садржајан и у трећем добу. **Д. Р.**

ШАБАЦ

У славу Карађорђа

Секција пензионисаних просветних радника Градског удружења Шабац организовала је у свом клубу, у насељу Бенска бара, историјско-литерарно вече под називом „Којекуде – његовим трагом“, посвећено истоименом делу. На литерарној вечери гост је био Богдан Секендек, историчар и публициста, аутор више књига из наше националне прошлости.

Одломке из књиге читали су чланови Секције пензионисаних просветара, Светлана Жегарац и Витомир Николић, а у програму су учествовали и чланови Омладинске секције Задужбинарског друштва, Душан Симић, Филип Рајковић и Слободан Петровић.

Говорећи о неизбрисивом трагу који је Карађорђе оставио у Србији, посебно у овом крају, Секендек је указао на значај боја на Мишару и још тридесетак бојева који су се на овим просторима збили за време Првог српског устанка. На скупу се много говорило о особинама војводе Карађорђа, али и о 1804. години и Луки Лазаревићу, највећем вождовом војводи. **Б. Р.**

ВРЊАЧКА БАЊА

Помоћ у границама могућности

У Удружењу пензионера у Врњачкој Бањи одржана је седница на којој је председник, др Светолик Милекић, присутнима поднео извештај о досадашњем раду.

– До сада смо имали низ планираних активности. Реализовали смо већи део, остале су само оне уобичајене које ћемо, надам се, спровести до краја године. Наше пензионере редовно смо снабдевали огревом, зимницом и кућним потрепштинама, и то на неколико рата – рекао је на седници др Светолик Милекић.

У историјама Удружења пензионери могу два пута недељно да провере крвни притисак и ниво шећера у крви. Добијају и бесплатне правне савете, као и позајмице од 10.000 до 20.000 динара које враћају током године.

Др Светолик Милекић

– У последње време је већи број пензионера на овај начин и, наравно, у границама могућности добио позајмице. Најугроженијима купујемо лекове, пакете са намирницама, обилазимо их, а посебну пажњу посвећујемо непокретнима. У нашим просторијама пензионери се шишају по двоструко нижој цени него у граду, дакле чинимо све да им олакшамо овај тежак живот. Они долазе редовно на дружење, играју шах, доmine, карте. Мислим да су задовољни, а ако нису, спремни смо да поправимо све што је у нашој моћи – рекао је председник врњачких пензионера, др Светолик Милекић.

Д. И.

КУРШУМЛИЈА

Повећана чланарина

Пензионери, чланови Општинске организације у Куршумлији у будуће ће плаћати месечну чланарину увећану за десет динара. Она ће износити 30, уместо досадашњих 20 динара. Ову одлуку једногласно су донели чланови Скупштине ове организације.

– Једини приход који имамо је чланарина наших пензионера. Других средстава немамо, па зато и нисмо били у могућности да више помажемо члановима. У будуће ће ситуација бити нешто боља – рекао је председник пензионера у Куршумлији, Миодраг Илић.

Ова организација иначе броји око три хиљаде чланова.

Ж. Д.

Богата колекција слика Геронтолошког центра у Кикинди

КИКИНДА

Круна – ликовна колонија

Геронтолошки центар у Кикинди је и ове године током Месеца старих особа организовао манифестацију „Сунчани октобар“ у оквиру које је бројним и садржајним програмима осмишљено учешће и ангажовање не само корисника Центра, већ свих заинтересованих из ове општине.

Поред традиционалног дружења уз песму и игру, за суграђане у трећем добу обезбеђене су бесплатне представе у Народном позоришту, пројекције домаћег филма у Старом дому ГЦ и „Дани отворених врата“ у Народном музеју.

У Клубу Месне заједнице „Браћа Лаковић“ такмичили су се у квизу представници Геронтолошког центра, Удружења пензионера, Спортског друштва инвалида и Удружења жена. У истом клубу је промовисано и креативно кулинарство.

Круну догађања представљало је одржавање 13. ликовне колоније која је окупила 24 учесника из Србије а трајала је три дана. Миомир Фелбаб, један од организатора и редовни учесник

Пензионер Миомир Фелбаб

од првог дана, најавио је да су већ почеле припреме за прославу 15-годишњице колоније (2012. г.), када ће бити позвани сви уметници, а има их око стотину, који су стварали у овој колонији. Да би се прикупила потребна средства за предстојећи јубиларни скуп, биће организоване аукције за продају слика из богатог фонда Геронтолошког центра коме је сваки гост-аутор поклањао своја дела.

С. З.

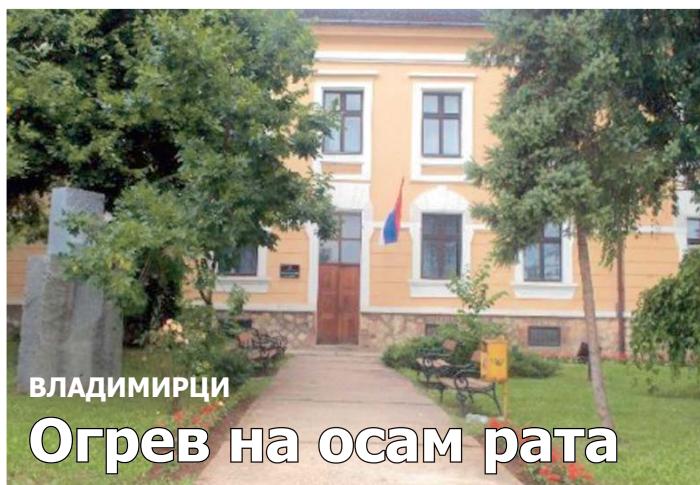
Бела
Јурковић

СУБОТИЦА

Солидарни с Краљевчанима

Градско удружење пензионера Суботице уплатило је недавно, на посебан динарски рачун Црвеног крста Краљева, износ од 100.000 динара, као помоћ становништву пострадалима од земљотреса.

– То нису, с обзиром на потребе Краљевчана, велика средства, али су значајна као вид солидарности наших пензионера са људима чије су куће оштећене и треба их поправити. Очекујемо да ће средства која смо уплатили бити употребљена за финансирање грађевинских радова – рекао је тим поводом председник Градске организације суботичких пензионера, Бела Јурковић. **И. М.**

ВЛАДИМИРЦИ

Огрев на осам рата

Руководство Општинске организације пензионера у Владимирцима омогућило је најстаријим житељима овог дела плодне Посавотамнаве да за предстојећу зиму на време и по веома повољним условима дођу до потребних количина квалитетног огрева.

– Заинтересованим пензионерима смо већ испоручили укупно 625 кубних метара дрва и 235 тона угља, које ће отплаћивати у осам рата – подсећа „први пензионер“ Владимираца, Мирко Лазаревић, и каже да и ове године није изостала набавка пакета сухомеснатих производа. – До сада је подељено око хиљаду пакета, али се набавка наставља јер је интересовање премашило очекивања. Ови пакети ће бити отплаћени у две рате.

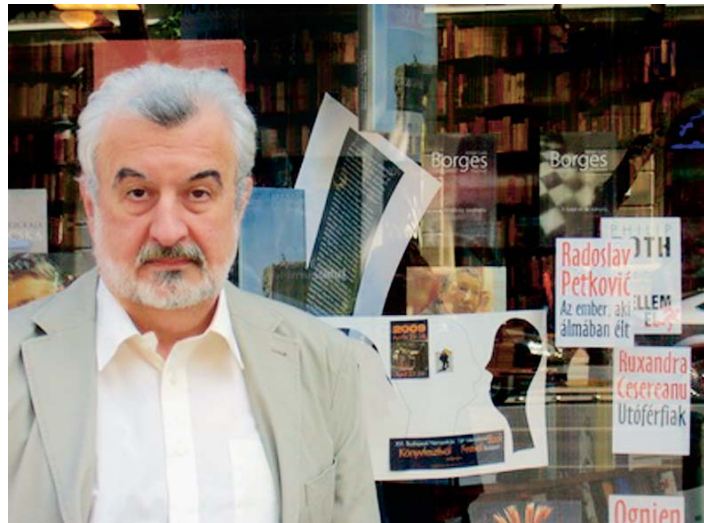
Набавка чувеног кромпира из Рађевине ове године је изостала јер су произвођачи за килограм тражили и више од 50 динара.

– И сами пензионери су одустали од куповине кромпира по тренутно астрономској цени на велико – каже Лазаревић и додаје да је на пијацама и у продавницама у овом крају могуће набавити знатно јефтинији кромпир одличног квалитета. **З. Ђ.**

ТРСТЕНИК

Књижевни портрет Радослава Петковића

Традиционални књижевни сусрети „Савремена српска проза“ одржани су и ове године у Трстенику од 16. до 18. новембра. Главна тема првог дана сусрета био је књижевни портрет Радослава Петковића. О њему су говорили Гојко Божовић, Јасмина Врбовац, Ђорђе Деспић и Радослав Петковић, а одломке из ауторових књига читала је глумица Вјера Мујовић, уз клавирску пратњу Иване Станојевић.

У читаоници Библиотеке „Јефимија“ другог дана скупа одржан је округли сто на тему „Страност и ликови странаца у савременој српској прози“, на коме су учествовали Драган Проле, Младен Шукало, Миодраг Радовић, Марко Недић, Александар Јерков, Владислава Гордић-Петковић, Горан Петровић, Гојко Божовић, Ђорђе Деспић и Радослав Петковић. Округли сто је водио књижевник и критичар Милош Петровић. Поводом књижевних сусрета штампан је и зборник у тиражу од 500 примерака.

Одржавање ове манифестације помогли су Министарство културе Републике Србије, општина Трстеник, МЗ Трстеник, као и предузећа и установе из ове општине.

Д. И.

ЈАБУКА

Излет у Македонију

Како нам јавља Трајче Стојановски из Јабуре, инвалидски пензионер и члан Извршног одбора Савеза инвалида рада Србије, 32 члана организације СИР Војводине и покрајинског Савеза пензионера из Јабуре, Качарева и Панчева обишли су, крајем прошлог месеца, у узвратној посети, „колеге“ из Куманова, Криве Паланке и Скопља.

Петодневни излет у Македонију финансирани су сами Јужнобанањани, а домаћини су их прихватили и сместили у својим домовима.

Нашим бакама и декама ово путовање од 1.500 километара није тешко пало пошто су обишли занимљиве културне и верске знаменитости суседне државе, а било је и лепог дружења уз песму и игру са гостољубивим домаћинима.

М. М.

ТРСТЕНИК

Пријатељски концерт

Чланови КУД „Антон Танц“ из Лашког у Словенији узвратили су посету трстеничком Културно-уметничком друштву „Запис“. Госте је примио и пожелео им добродошлицу Стеван Ђаковић, председник општине Трстеник. На заједничком концерту два друштва у Дому културе пријатељи из Лашког представили су се кореографијом из свог краја. Другог дана боравка гости из Словеније су у пратњи домаћина обишли манастир Љубостињу и Врњачку Бању, а испред зграде општине Трстеник играла се „полка“ уз бурне аплаузе окупљених грађана. На крају дружења Трстеничани су добили позив у госте, а Словенци су испраћени песмом „Како је добро видети вас опет“. **Д. И.**

ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

Дружење уз песму и игру

Општинска организација пензионера из Великог Градишта прославила је 65 година постојања и успешног рада. Поводом прославе овог јубилеја позиву на дружење одазвали су се чланови општинских и месних организација пензионера из Банатског Карловца, Сефкерина, Алибунара, Свилајнца, Смедеревске Паланке, Пожаревца...

По речима Милорада Тегелтије, првог човека градиштанских пензионера, прослава је у веселом расположењу, уз песму и игру, потрајала до касних вечерњих сати.

С. Р.

КНИЋ

Сарадња са Украјинцима

Чланови Културно-уметничког друштва „Еврика“ из Кировграда у Украјини недавно су посетили општину Кнић. Овај украјински град започео је сарадњу са општином Кнић пре две године учешћем на међународном фестивалу „Разиграна Гружа“.

Гости из Кировграда су изразили жељу да сарадњу у области културе и спорта убудуће прошире на привреду и предузетништво. **М. С.**

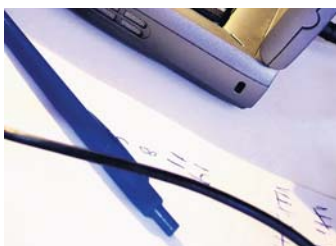
НОВИ САД

Жива Марков победник

Шаховски клуб слепих и слабовидих „Ампасан“ у Новом Саду организовао је, од 22. до 24. октобра, традиционални међународни шаховски турнир на коме је учествовало 27 такмичара из Шапца, Београда, Инђије, Кикинде, Суботице, Сомбора, Бачке Паланке, Новог Сада, Косовске Митровице, Српског Сарајева и Скопља.

После девет одиграних кола прво место је освојио Жива Марков из Новог Сада са осам бодова. По шест и по поена освојили су Сретко Аврам из Новог Сада, Весо Аврам из Суботице и Момир Ашоња из Српског Сарајева, а по пет и по Даворин Врањеш, Милорад Кнежевић и Урош Тадић из Новог Сада. **А. Б.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Уметност преваре

Живим у београдском насељу Карабурма где се већина грађана греје на струју, углавном на ТА пећи, јер су зграде грађене одавно и немамо даљинско грејање. Сви имамо двотарифна бројила, што значи скупу и јевтинију струју, и контролне лампице које се пале кад је струја скупља, а гасе се ноћу кад је јевтинија. Тако би требало да буде, али нажалост није. За то се побринула Електродистрибуција.

Јевтинија струја, као што је познато, почиње у 24 часа и траје до осам ујутру. Ја сам пензионер са малом пензијом и строго водим рачуна о томе. Сачекам поноћ да упалим ТА пећ јер немам другу алтернативу за грејање. Али, шта раде у Електродистрибуцији? Одмах после поноћи пуне јевтинију струју да би после двадесетак минута пребацили на скупу. Када сам то приметила, почела сам да пратим. По читаву ноћ гори лампица, а у шест ујутру опет пребаце на јевтинију струју. И тако дан за даном.

Када сам позвала Електродистрибуцију, давали су ми разне бројеве телефона, шетали ме од једног до другог службеника, а ако би се неко и јавио, добијала сам одговоре – не знају шта је у питању, можда је слаб напон итд. Много станара из зграде у којој станујем је звало Електродистрибуцију и добијали су исте одговоре.

Иако ми је пензија мала, редовно плаћам све дажбине без иједног дана закашњења и уредно чувам све рачуне и по више година. Што се закидања јевтине струје тиче, било је и прошле године у исто ово време, само је сада на перфиднији начин. Електродистрибуција све маштовитије смишља како да превари грађане. Колеге пензионери, поведите рачуна када укључујете ваше ТА пећи. Јер, када вам дође рачун на наплату, биће касно.

Дамњанка Жунић,
Београд

Некад и сад

Проширење пензијског осигурања

Министар социјалне политике и народног здравља г. Драгиша Цветковић донео је Уредбу од 25. новембра, која је свима приватним намештеницима на подручју целе земље обезбедила пензионо осигурање по прописима пречишћеног текста Закона из 1933. Као носиоци овог осигурања требало је по тој уредби да се оснују, поред љубљанског Завода, нови Пензиони заводи са потпуном административном и финансијском аутономијом. Било је предвиђено да се ради успостављања везе између Пензионих завода оснива Веће осигурања, чије су одлуке пуноважне само ако су једногласне.

(Пензиони завод за службенике у Београду од 1938. до 1939. године, Београд, 1940)

Примена споразума са Словенијом

Након готово две деценије чекања, од 1. новембра ове године на снази је Споразум о социјалном осигурању са Републиком Словенијом. Наши грађани који пензије примају од словеначког пензијског фонда обавештени су да отворе текуће рачуне, а новембарске чекове могу очекивати почетком децембра. Сви који у Словенији примају пензије српског Фонда ПИО примања за новембар ће добити 25. децембра, када се исплаћују принадлежности и за остале бивше југословенске републике. Они који примају пензије само у Србији, иако су део радног стажа стекли у Словенији, сачекаће прерачун пензија. Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање покреће, сходно Споразуму између две републике, поступак за прерачун претходно признатих пензија према словеначком носиоцу осигурања под условом да је решењем Фонда признато право на пензију у периоду од 8. 9. 1991. до 31. 9. 2010. године, да је наведеним решењем признато право на пензију узимајући у обзир и стаж осигурања остварен у Словенији, као и да је дужина оствареног стажа у Словенији минимум 12 месеци.

Ј. О.

Накнада за телесно оштећење

? В. С. – Мол: Имам 37 година живота. Пре три године, након што ми је дијагностикован тумор јајника, извршена је операција приликом које је јајник одстрањен. После годину дана, услед додатних проблема, одстрањена ми је и материца. Након завршеног лечења поднела сам захтев за новчану накнаду за телесно оштећење у Филијали у Суботици, али је мој захтев одбијен. Молим да ми одговорите да ли ја имам право на накнаду за телесно оштећење у складу са наведеним?

Одговор: Нема никакве сумње да код Вас постоји телесно оштећење, што отежава нормалну делатност и изискује веће напоре у остваривању животних потреба. Међутим, да бисте остварили право на накнаду по том основу, телесно оштећење би требало да буде проузроковано повредом на раду или професионалном болешћу, што код Вас није случај. Ови услови су прописани чланом 37 Закона о пен-

зијском и инвалидском осигурању, међутим ово није новина Закона о ПИО из 2003. јер оваква одредба постоји још од 1. 1. 1997. године. Према томе, није било сметње да орган вештачења Вама констатује степен телесног оштећења, без обзира на то што је узрок настанка телесног оштећења болест, али право на накнаду за телесно оштећење нисте могли да остварите јер би то било противно закону.

Старосна граница за удову

? Радимила Ђирковић – Шабац: Рођена сам 25. 9. 1962. године, имам 48 година живота. Супруг ми је преминуо 2009. године. Пошто сам чула да се одгађа померање границе за пензију за жене за две године, занима ме да ли ја имам право на породичну пензију са навршених 50 година живота, тј. 2012. године. Незапослена сам и без икаквих примања.

Одговор: Према предложеним законским изменама, старосна граница за стицање права на породичну пензију удове помера се од 2012. године за шест месеци сваке године, све до 2017. године када ће удови бити потребно 53 године живота за остваривање тог права. То значи да ће у септембру 2012. године, када Ви напуните 50 година живота, Закон о ПИО тражити да имате навршених 50 година и шест месеци живота, што у Вашем случа-

ју није могуће јер сте рођени у другој половини године. Ви ћете услове за породичну пензију испунити 25. 9. 2013. године када напуните 51 годину живота. Што се тиче Ваших година у моменту смрти супруга, имали сте их довољно, јер Закон прописује 45 година старости за удову у тренутку смрти супруга, а Ви сте имали 47 година. Дали ће се одложити померање ове старосне границе, знаће се тек по усвајању измена Закона о ПИО.

Породична пензија по оба родитеља

? Владимир З. – Петроварадин: Након смрти супруге, нашем сину оболелом у 24. години додељена је породична пензија, пошто је решењем надле-

ВИ ПИТАТЕ
„ГЛАС
ОСИГУРАНИКА“
ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

жног органа утврђена потпуна неспособност за самосталан живот и рад. Према неким чланцима из Ваших новина од 2006. године стоји да би након моје смрти син имао право на две породичне пензије. Ипак, наводи се да право на две пензије имају само деца оболела пре навршене 15. године. Уколико је ово важеће, интересује ме да ли се мом сину после моје смрти може одредити породична пензија од моје пензије јер би била повољнија?

Одговор: Не постоји ограничење у праву на породичну пензију по оба родитеља за децу код које је неспособност за самосталан живот и рад настала до 15. године живота и после 15. године. Једина разлика је у томе што је за децу код које је неспособност настала после 15. године живота неопходно утврдити и да их је покојни родитељ издржавао до своје смрти. У предстојећим законским изменама

биће наведено да породична пензија остварена по једном родитељу не улази у цензус за утврђивање чињенице издржавања. Стога Ви као преостали родитељ не би требало да бринете о остваривању права Вашег детета на другу породичну пензију, где ће једино ограничење бити да те две породичне пензије не могу бити веће од највишег износа пензије прописаног Законом о ПИО.

Услов за старосну пензију

? Тома Мићић – Крушевац: Двадесетог септембра ове године напунио сам 64 године живота, имам 20 година стажа као пољопривредник. Интересује ме каква су моја права за пензију. Напомињем и то да сам пре двадесетак година потпуно изгубио једно око, а и на другом ми је ослабио вид, па сам скоро неспособан за привређивање.

Одговор: За старосну пензију у 2010. години за осигураника мушкарца неопходно је да има 64 године и шест месеци живота тако да Вама преостаје да чекате да напуните 65 година живота да бисте остварили право на старосну пензију 2011. године. Што се тиче стажа осигурања, имате га довољно за признавање права јер Закон прописује најмање 15 година стажа осигурања. Ако сматрате да испуњавате услов за

инвалидску пензију, тј. да код Вас постоји потпун губитак радне способности, можете пре своје 65. године живота да поднесете захтев за процену радне способности, на предлог Вашег ординирајућег лекара. У случају да се надлежни орган вештачења сложи са предлогом лекара да код Вас постоји потпун губитак радне способности, остварићете право на инвалидску пензију пре навршене 65. године живота.

СКАНДИНАВКА

Да ли сте знали ...

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ГЕОМЕТРИЧКО ТЕЛО	ОДНЕТИ НА СВЕ СТРАНЕ	ОДРОД, ОТПАДНИК	НЕМАЈ, АЖДАЈА	ВРСТА РУЧНОГ РАДА	УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ (СКР.)	ГРАД И ЛУКА У МАРКУ
СПОРЕДАН ЗВУК							
ТРАМПА							
ИДИОМ						ОЗНАКА ЗАПАДА УРОД СА ЊИВЕ	
ИЗЛУЧЕВИНА ИЗ КОЖЕ, ПОТ					ОЗНАКА ПАНЧЕВА МУШКО ИМЕ		
ПРОИЗВОД ПЧЕЛА				МЕСТО У ЛИЦИ ДЕО НАМЕШТАЈА			
КОЊ У ПЕСМИ			НАЧИН ПИСАЊА ПОСПАНОСТ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	НЕПОБИТНА ЧИЊЕНИЦА ВРСТА НАРОДНЕ ИГРЕ						
ОЗНАКА ЗА КАРАТ		НАПЕТОСТ РАВНОТЕЖА					
ВРСТА КАМЕНОГ СПОМЕНИКА							
НИЗ СПОЗНИХ КАРИКА						ОЗНАКА АМПЕРА ПАРЧИЊИ	
УМЕТАК							УЧЕСТАНА ПАЉБА
ВРСТА СИРА СА КАЈМАКОМ					ОКЛАХОМА (СКР.) ОБРАЂИВАТИ ЗЕМЉУ		
СТАРИ СЛОВЕН				ГРАД НА КРИМУ КОСА СЛОВА			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА (СКР.)			ДРЖАВА У АЗИЈИ ЖЕНСКО ИМЕ				
СИМБОЛ КАЛИЗУМА		СКУП ЖИВОТ, ЧОПОР ПРАВАЦ КРЕТАЊА					
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	АФРИЧКА ДРЖАВА СИМБОЛ ПЛАТИНЕ					ПРВО СЛОВО УЗВИК ВЕСЕЉА	
СИТНИ НОВАЦ У ЕНГЛЕСКОЈ					ПАКАО (МИТ.) ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		
ПОКРАЈИНА У ГРЧКОЈ							

... да је најсевернији главни град Рејкјавик на Исланду, а најјужнија престоница Велингтон на Новом Зеланду?

... да се најхладнијим главним градом на свету сматра Отава у Канади, а да је Бангкок, Тајланд, према Светској метеоролошкој организацији, са просечном годишњом температуром од 28 степени најтоплији град на планети?

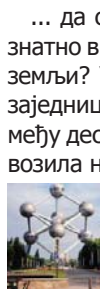
... да је најтоплији град у Европи Севиља где је 4. августа 1881. године температура достигла и прстигла 50° Ц? И током двадесетог века температура се у више наврата приближавала овом рекорду због чега чувена шпанска „фијеста“ најдуже траје баш у овом граду.

... да у Србији, што се тиче високих температура, рекорд држи Смедеревска Паланка са 44,9° Ц измерених 24. јула 2007. године?

... да је Венеција јединствен град на свету, изграђен на 118 малих острва, на ушћу реке Бренте у Венецијанску лагуну, са каналима уместо улица који су повезани са око 400 мостова?

... да се, према званичним подацима, у Италији украде знатно више аутомобила него у било којој другој европској земљи? Упоредна анализа Статистичког завода Европске заједнице – Еуростата по овом критеријуму показује да се међу десет општина у којима је забележено највише крађа возила налази чак седам италијанских градова.

... да провалници, пак, најбоље живе у Бриселу јер престоница Европске уније заузима прво место на списку градова са највећим бројем провала у Европи?

Доскоци

Наша привреда је стабилна. У њој годинама ништа не ради.

Не треба ми лични досије. Знам ко ме је пратио.

Ми смо земља у транзицији. И дуговима.

Једног лепог дана ће и Европа бити у Србији.

Код нас се правда задржала једино у химни.

О положају наше земље у свету најбоље извештавају лутајући репортери.

Нашао сам пословне партнере. Фали ми само још посао.

Ја сам непоправљиви оптимиста. Једино то ме још држи у Србији.

Раде Ђерговић

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: камџија, трговац, им, ноте, Там, нат, Одак, го, Радован, и, елан, трик, з, граната, ра, снег, акт, ТСР, штаб, та, Кобарид, Арабија, икуда, с, Ери, о, Каракас, она, Ина, кт, Блам